

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

SER. C, a.

N:o 6.

DE SKÅNSKA STENKOLSFÄLTEN
OCH DERAS TILLGODOGÖRANDE

AF

EDVARD ERDMANN

ATLAS

Med försättsplansch och 16 taflor.

STOCKHOLM 1909—1915
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
112670

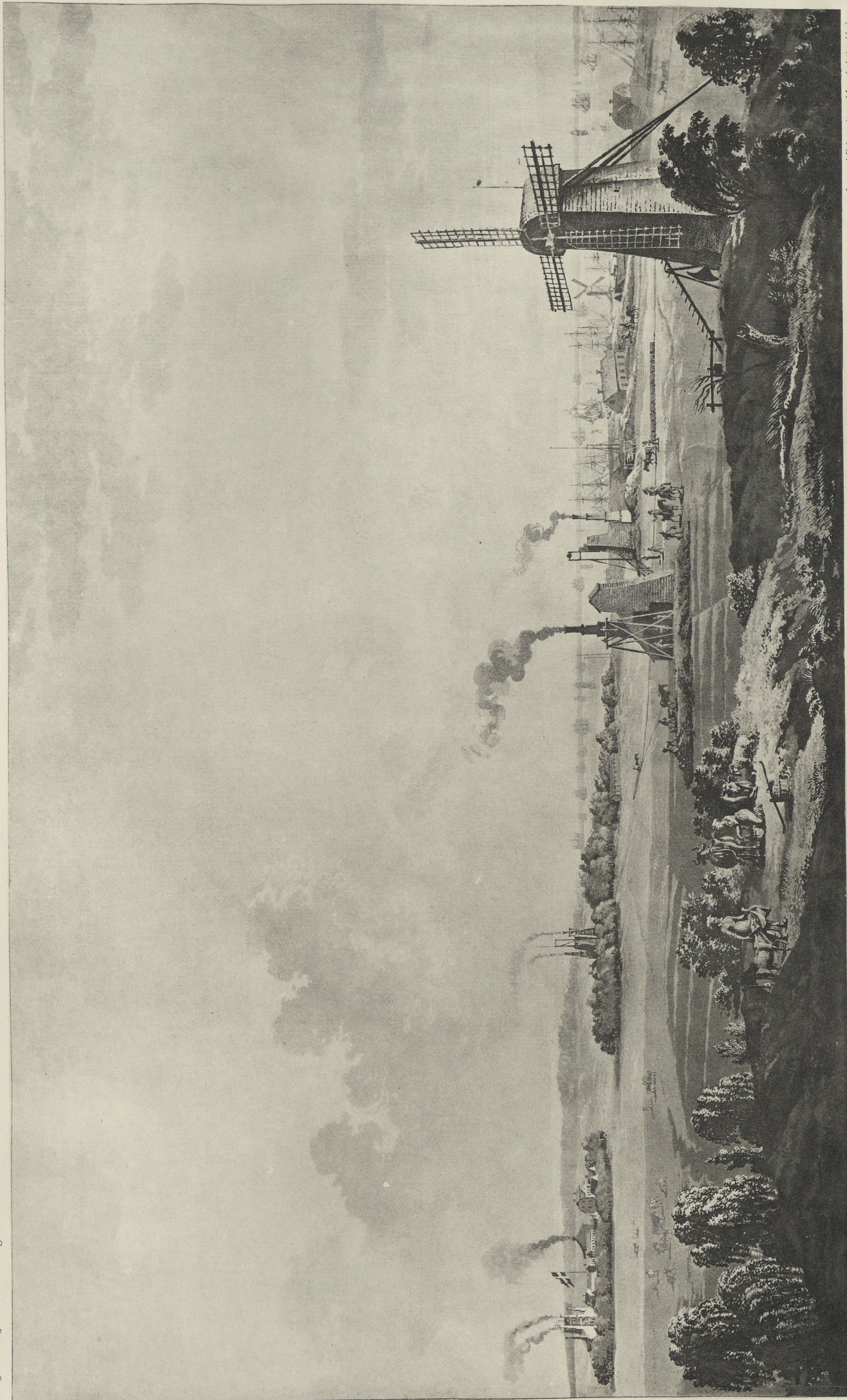

Fig. 1. Höganäs, Sverige. (Sveriges Geologiska Undersökning.)

HÖGANÄS GRUFOMRÅDE I BÖRJAN AF 1800 - TALET
Efter ritning af Billqvist 1805, samtidigt gräverad af M. R. Heiland

DE SKÅNSKA STENKOLSFÄLTEN

OCH DERAS TILLGODOGÖRANDE

AF

EDVARD ERDMANN

ATLAS

Med försättsplansch och 16 taflor.

STOCKHOLM 1909—1915
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
112670

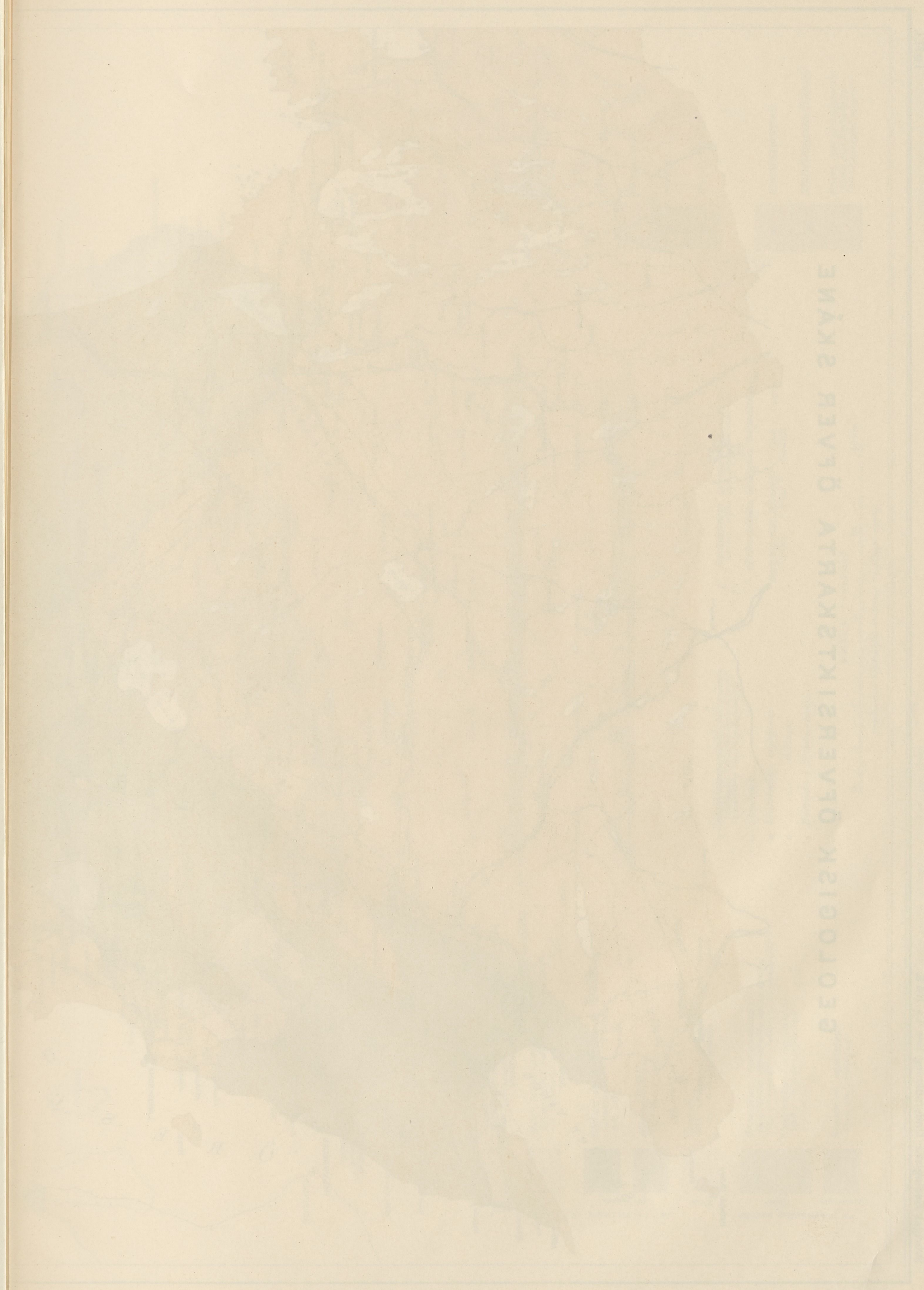

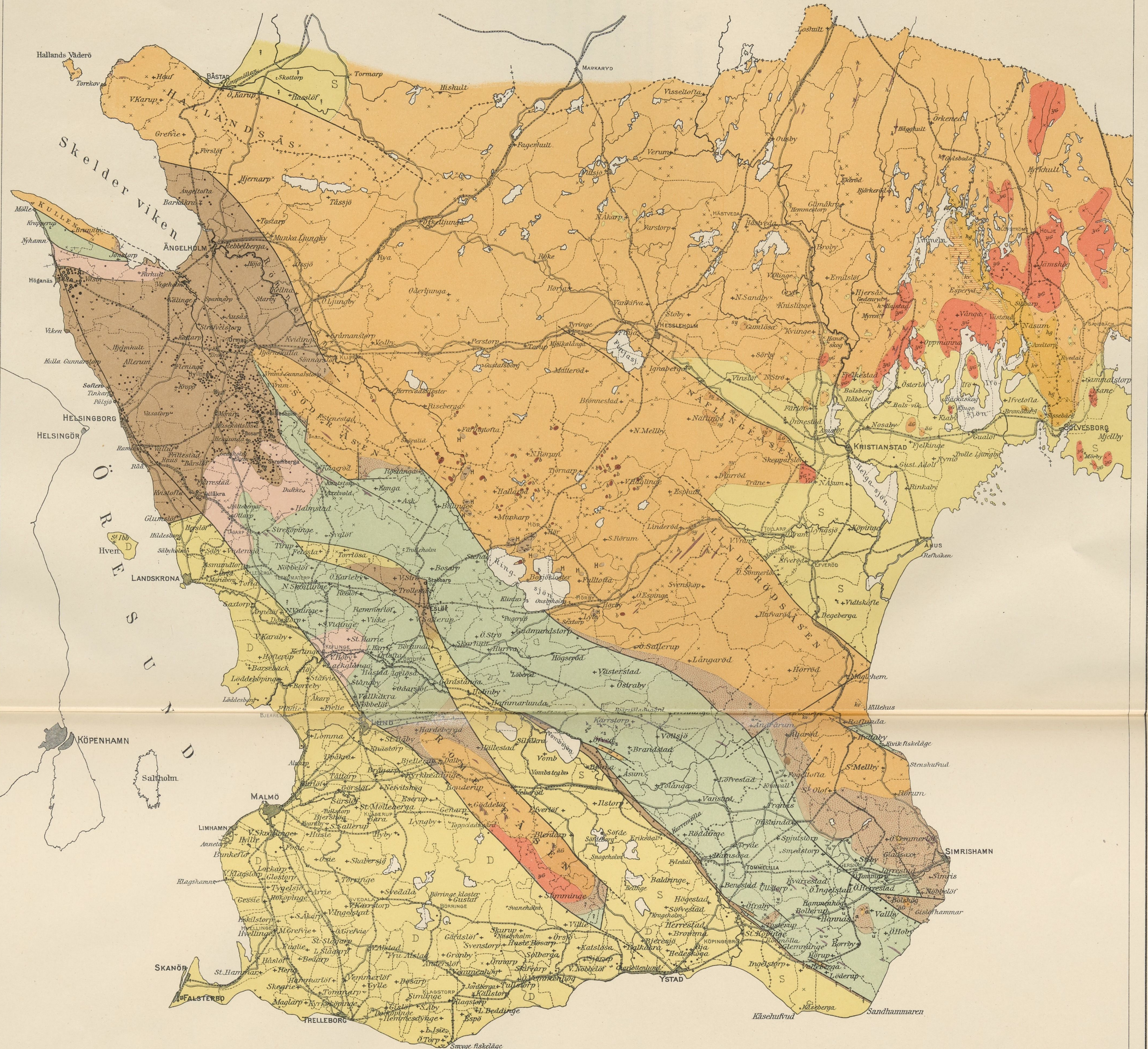
De särskilda kolgrufvornas uppmätning och kartläggning har verkställts af följande:

- Höganäs grufva af E. ULFFERS till $\frac{1}{7}$ 1897, därefter af respektive H. A. MUELLER, K. SIDENVALL och O. CURTZ.
Billesholms grufva inklusive Ljunggårds grufva af VOLRATH BERG till $\frac{31}{12}$ 1892, därefter af resp. I. SVEDBERG, L. ELFMAN och I. SVEDBERG.
Ljunggårds grufva, före införlifvandet med Billesholms grufva, af resp. S. R. WIBEL, TH. DAHLBLÖM, M. SVANBERG och I. SVEDBERG.
Bjufs grufva af R. F. LINDBLAD till $\frac{30}{12}$ 1893, därefter af resp. M. SVANBERG och I. SVEDBERG.
Skromberga grufva af PAUL JOHANSSON till $\frac{30}{6}$ 1889, därefter af resp. R. F. LINDBLAD, O. CURTZ och I. SVEDBERG.
Hyllinge grufva af M. SVANBERG.
Bosarps grufva af R. F. LINDBLAD till $\frac{31}{12}$ 1889, därefter af resp. VOLRATH BERG, R. F. LINDBLAD och M. SVANBERG.
Stabbarps grufva af E. ULFFERS till $\frac{1}{7}$ 1897, därefter af resp. H. A. MUELLER och K. SIDENVALL.
Ormastorps grufva (se fig. 268, sid. 391 i texten) af I. SVEDBERG.

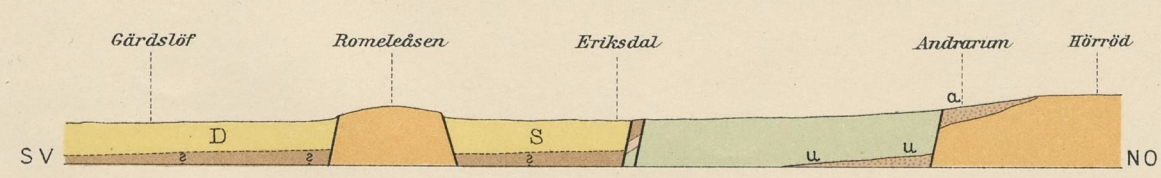
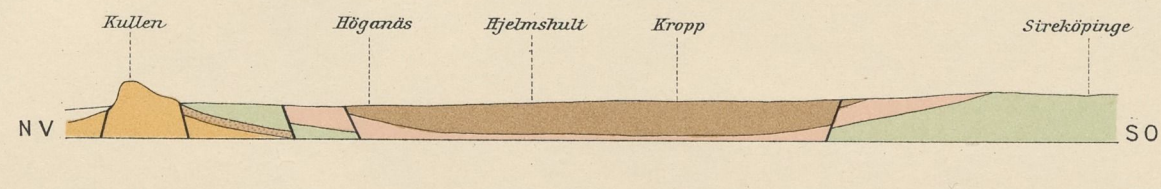

GEOLOGISK ÖFVERSIKTSKARTA ÖFVER SKÅNE

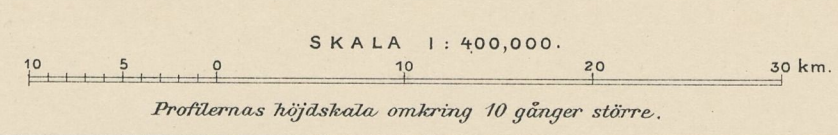
- Mesozoiska serien.**
Krittform. E.
- D** Yngre krita (Danien).
Korallkalk, korallkalk och bryozokalk.
  - S** Äldre krita (Senon).
Skalgruskalk, kalksandsten och kalkmergel m.m.
- Trias**
- H** Hörs sandsten.
Sandsten, konglomerat, ler.
  - Keuper.**
Leror och sandstenar (oftast brunröda) samt konglomerat.
- Falcozoiska serien**
Kambrium.
- Öfversilur. (Gotlandium)**
Mergelskiffer, uppbyggande största delen af hela silurområdet, sandsten (S) och kalksten (K).
  - Undersilur. (Ordovicium)**
Mörka och gråa skiffer samt ortoceralk.
  - a** Kambrisk sandsten samt alunskiffer (a).

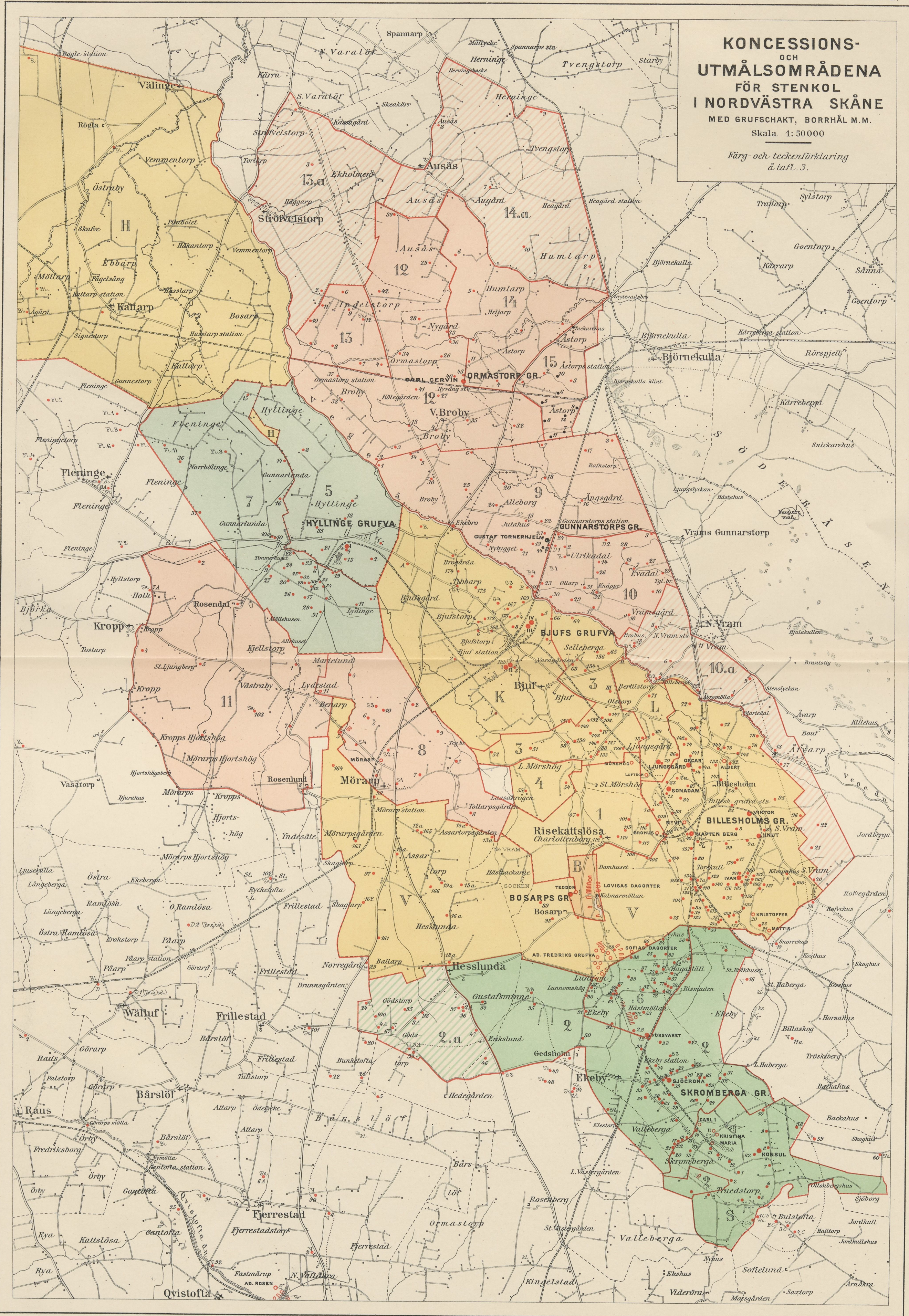
× Observationspunkt. Berggrändens uttagare i botten hål eller vid schaktning och brunngrävning.
 ◊ Stenbrott.
 ○ Grufschakt, beagnadt.
 ○ — nedlagd.
 • Borrhål (Djupborrning).

Förkastning. Berglagren äro nedsänkta på den släta som betecknats med pil.
Förkastnings antagna fortsättning
 Berglagrens lutning: / flack; / medelbrant; / brant; / lodrät.

- Basalt.**
- Diabas.**
- Hyperit.**
- Granit, yngre.**
- Syenit.**
- Granit, äldre.**
- Glimmerkvartsit.**
- Hällflintgneis (Leptit)**
- Gneis och gneisgranit.**
jämte däri ingående parter af dioritiska bergarter.

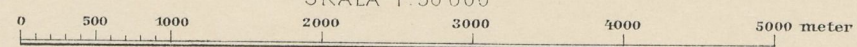

**KONCESSIONS-
OCH
UTMÅLSOMRÅDEN
FÖR STENKOL
I NORDVÄSTRA SKÅNE**
MED GRUFSCHAKT, BORRHÅL M.M.
Skala 1:50000

Färg- och teckenförklaring
å tafl. 3.

**HÖGANÄS STENKOLS-
OMRÅDE
OCH TRAKTEN KRING
HELINGSBORG**
MED GRUFVÄRKS- OCH BORRHÅL M. M.
Skala 1:50 000

FÖRKLARING TILL TAFEL 2 OCH 3.

- Höganäs-Billeholms Aktiefolags område.
- Skånska Kolbrytningens Aktiefolags område.
- Skromberga Stenkols- och Lerindustri Aktiefolags område.
- Hylinge Stenkols- och Lerindustri Aktiefolags område.
- Bosarps grufvas område.

Utmålsområden:

- B** Bosarps grufvas utmål.
- H** Höganäs stenkolsverks tillerkända område.
- K** f.d. Kropps Aktiefolags utmål.
- L** Ljungsgårds grufvas utmål.
- S** Skromberga Stenkols- och Lerindustri Aktiefolags utmål.
- V** f.d. Vallåkra Stenkols Aktiefolags utmål.

Koncessionsområden:

- 1 Charlottenborgskoncessionen.
- 2 Skrombergakoncessionen N:o 1.
- 2_a Afstådd del af föregående.
- 3 Sellebergakoncessionen.
- 4 Mörshögskoncessionen.
- 5 Hylingekoncessionen.
- 6 Skrombergakoncessionen N:o 2.
- 7 Rosendalskoncessionen.
- 8 Mörarps " "
- 9 Brohykoncessionen.
- 10 Norra Vramskoncessionen.
- 10_a Afstådd del af föregående.
- 11 Fleningekoncessionen.
- 12 Nygårdskoncessionen.
- 13 Strövelstorskoncessionen.
- 13_a Afstådd del af föregående.
- 14 Ausåskoncessionen.
- 14_a Afstådd del af föregående.
- 15 Åstorskoncessionen.

- Schakt, nu begagnade.
- " nedlagda (flera fyllda).
- = Dagorter, nedlagda.
- 72 Borrhål och deras respektive nummer inom koncession, hos bolag och enskilda. Bokstäver vid en del borrhål angifva för hvilken rikning dessa utförts. — Se härvidt i kapitlet Borringar. Öfriga äro ut-förda för de bolag inom hvilkas områden de befinna sig.
- + Stenkolslöts iakttagen och bruten på strandbotten.
- ⊕ Berggrunden blottad i dagen.
- x Annan observationspunkt för: g Gneis ö granit m.m. (Urberg) lsk Lersjöfyer (Silur) kl Röd keuperlera m.m. (Trias) s Sandsten (Röd-las) skl Skifferlera (—) l Lera (—)
- ▽ Sandstensbrott.
- 107 Berglagrens lutningsriktning.
- Den kolförande formationens gräns.

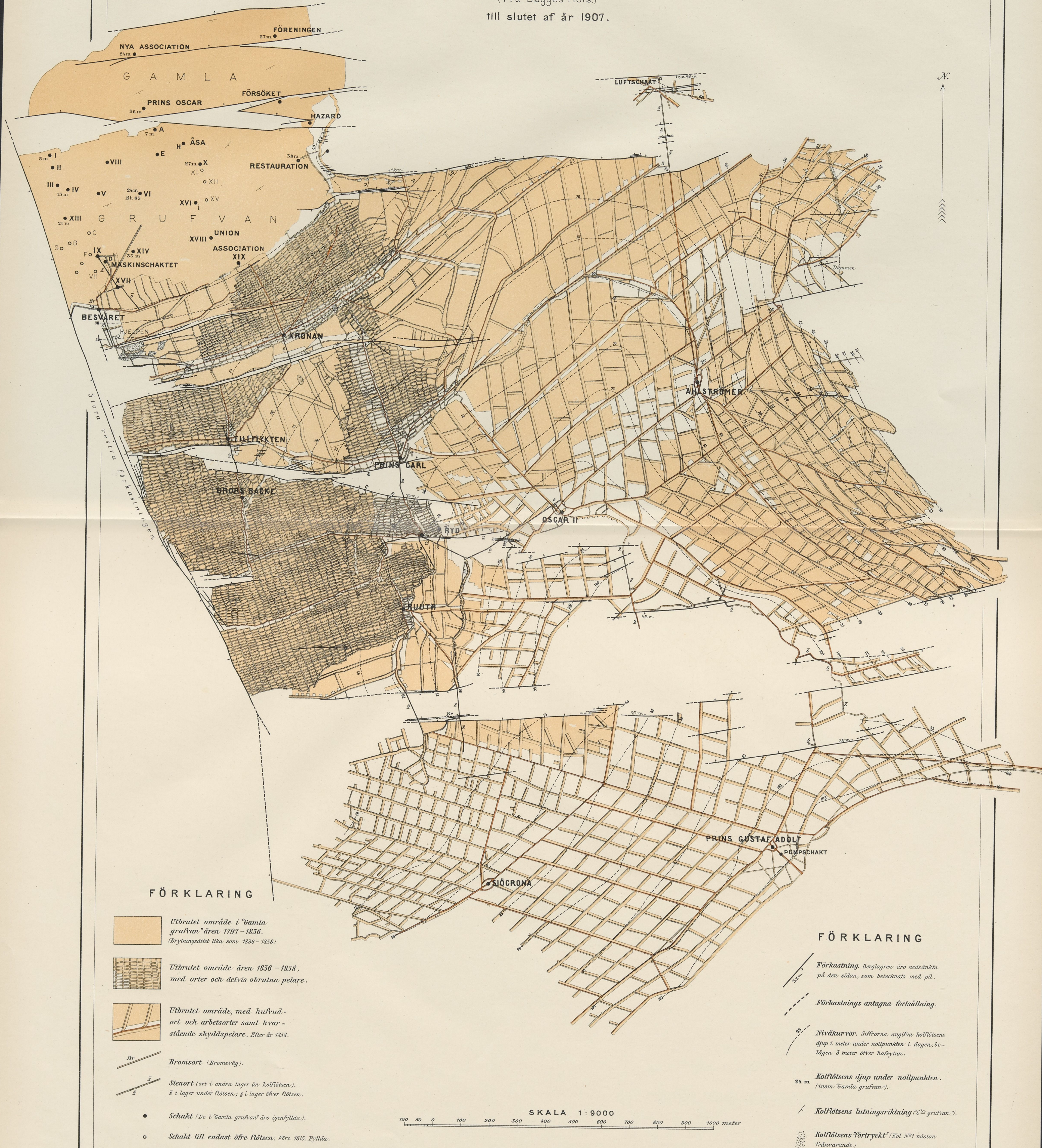

HÖGANÄS STENKOLSGRUFVA

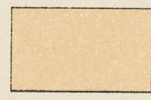
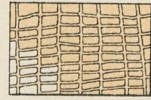

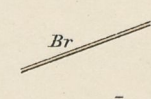
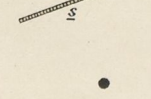

Brytningen i nedre kolflötsen (flöts B)

(Fru Bagges flöts.)

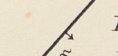
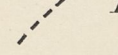
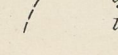
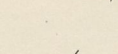
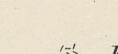
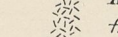
till slutet af år 1907.

FÖRKLARING

- Utbrutet område i "gamla grufvan" åren 1797 - 1836. (Brytningsättet lika som 1836 - 1858)
- Utbrutet område åren 1836 - 1858, med orter och delvis obrutna petare.
- Utbrutet område, med huvudort och arbetsorter samt kvarstående skyddspetare. Efter år 1858.
- Bromsört (Bromsväg).
- Stenort (ort i andra lager än kolflötsen). S i lager under flötsen; s i lager över flötsen.
- Schakt (De i "gamla grufvan" äro igenfyllda).
- Schakt till endast öfre flötsen. Före 1815. Fyllda.

FÖRKLARING

- Förkastning. Berglagren äro nedsänkta på den sidan, som betecknats med pil.
- Förkastnings antagna fortsättning.
- Nivåkurvor. Siffrorna angifva kolflötsens djup i meter under nollpunkten i dagen, belägen 3 meter öfver hafvet.
- Kolflötsens djup under nollpunkten. (inom "gamla grufvan").
- Kolflötsens lutningsriktning ("G^{ld} grufvan").
- Kolflötsens "förtryckt" (Kol N^o1 nästan frånvarande.)

SKALA 1:9000
100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 meter

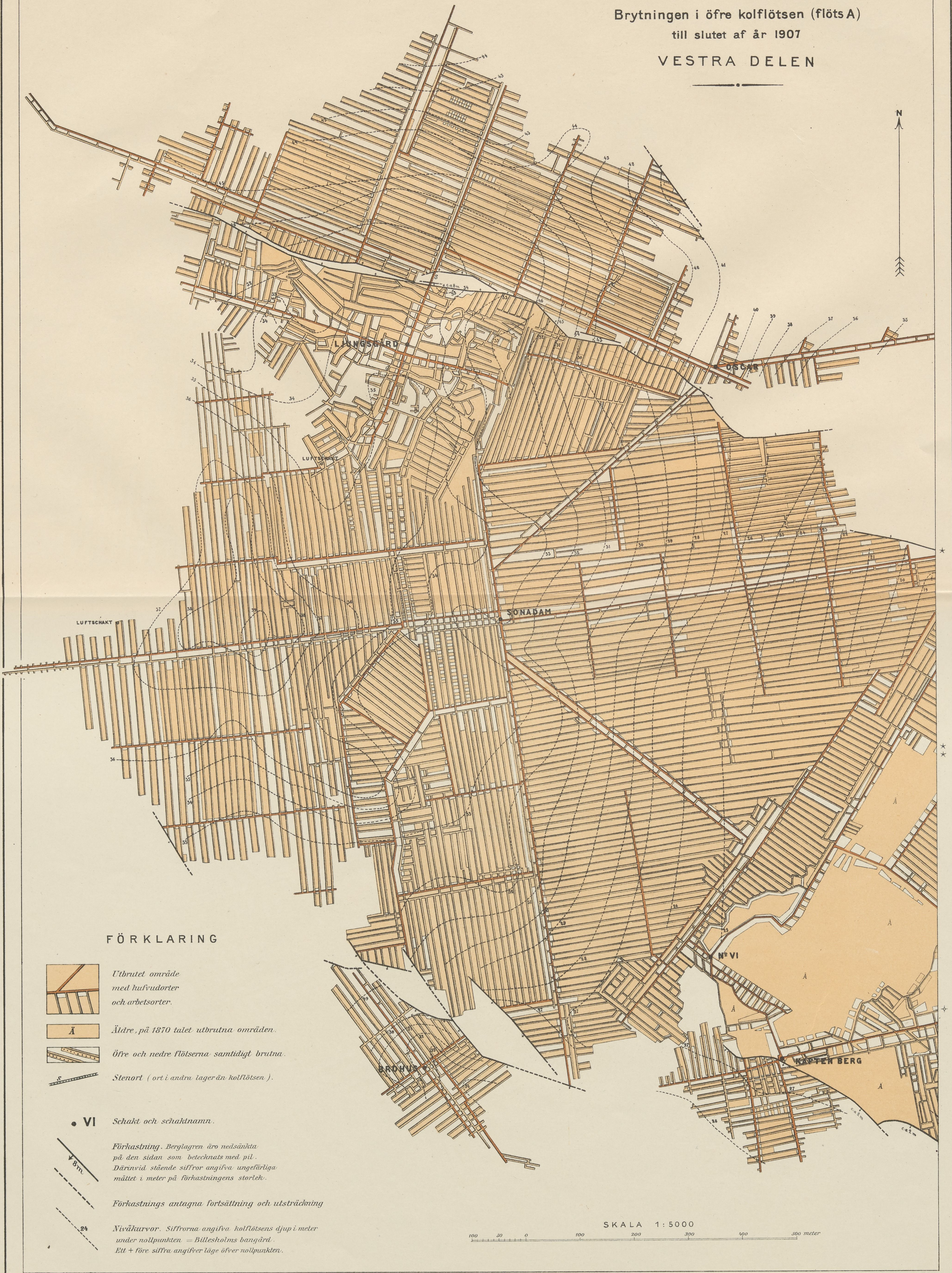
Efter grufvbolagets kartor i Grufvarkontoret m.m. sammandragen af Edv. Erdmann 1909.

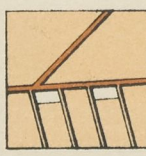
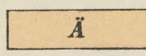

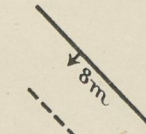

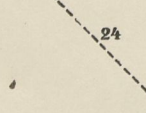
BILLESOLMS STENKOLSGRUFVA

Brytningen i öfre kolflötsen (flöts A)
till slutet af år 1907

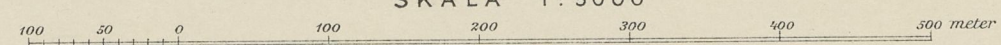
VESTRA DELEN

FÖRKLARING

- Utbrutet område med hufvudorter och arbetsorter.
- Äldre, på 1870 talet utbrutna områden.
- Öfre och nedre flötserna samtidigt brutna.
- Stenort (ort i andra lager än kolflötsen).
- • VI Schakt och schaktnamn.
- Förkastning. Berglagren äro nedsänkta på den sidan som betecknats med pil. Därnvid stående siffror angifva ungefärliga måttet i meter på förkastningens storlek.
- Förkastnings antagna fortsättning och utsträckning
- Nivåkurvor. Siffrorna angifva kolflötsens djup i meter under nollpunkten = Billesholms bangård. EU + före siffra angifver läge öfver nollpunkten.

SKALA 1:5000

BILLES HOLMS STENKOLSGRUFVA

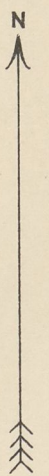
Brytningen i öfre kolflötsen (flöts A)

till slutet af år 1907

ÖSTRA DELEN

SKALA 1:5000

100 200 0 100 200 300 400 500 600 meter

FÖRKLARING. Se föregående tafla.

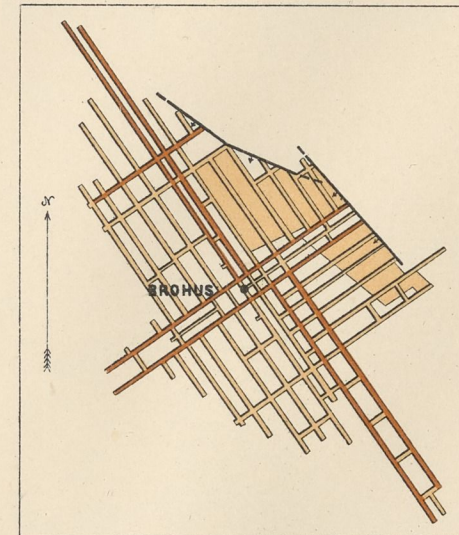
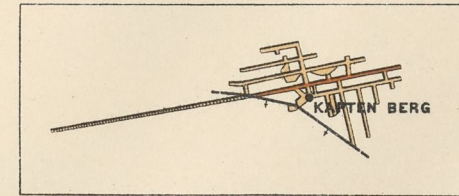

BILLESOLMS STENKOLSGRUFVA

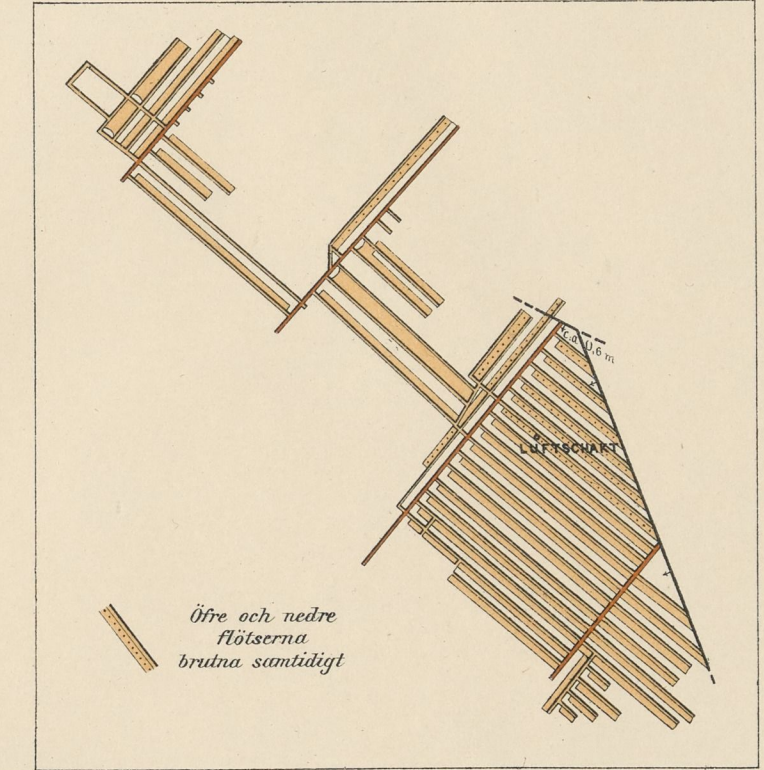
Brytningen i nedre kolflötsen (flöts B)

till slutet af år 1907

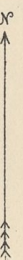
Inom västra delen af grufvan,
vid schakten Kaptan Berg och Brohus

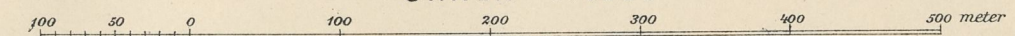
Inom östra delen af grufvan,
nordost om schakt Viktor

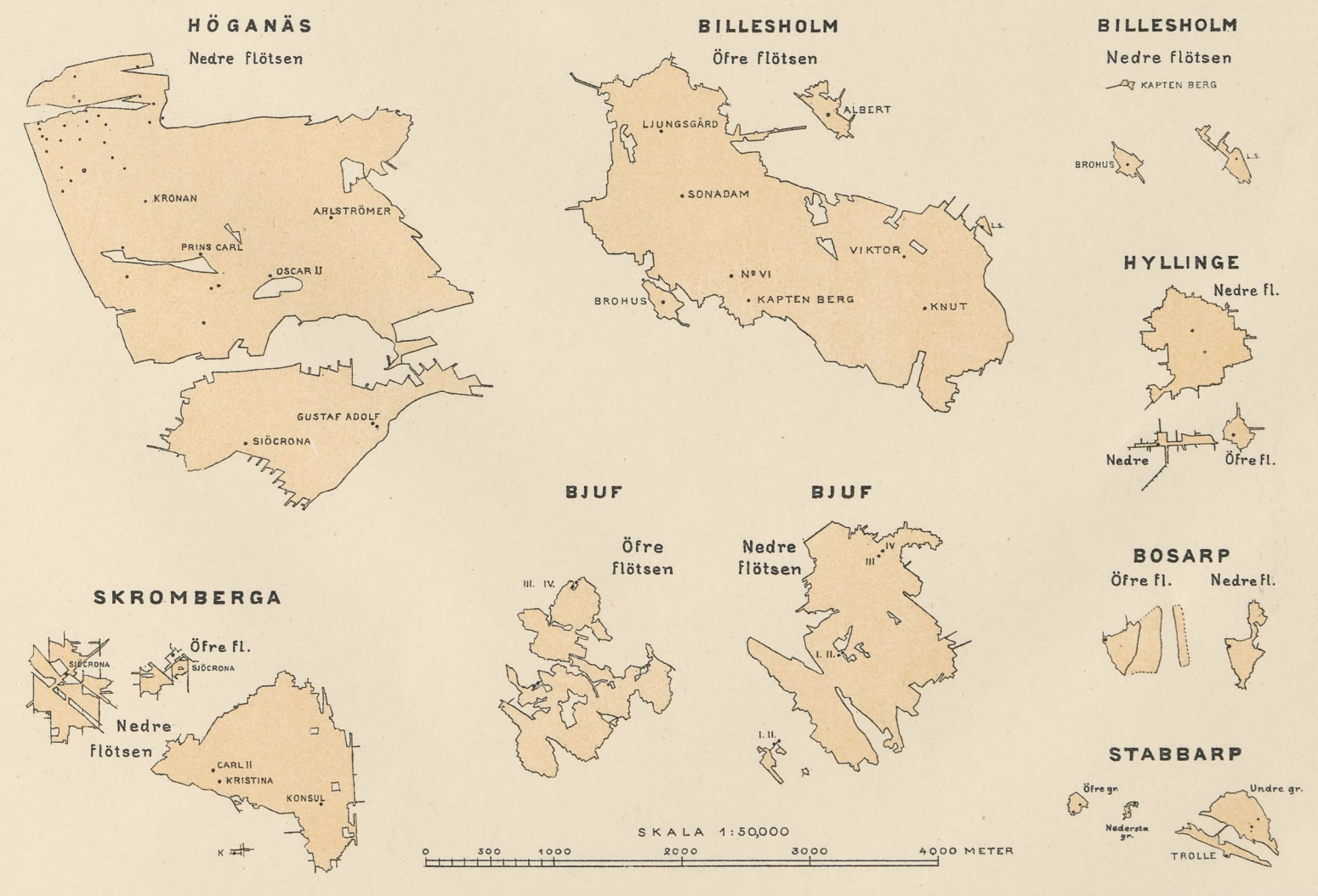
Öfre och nedre
flötserna
brutna samtidigt

SKALA 1:5000

JÄMFÖRANDE ÖFVERSIKT AF DE SKÅNSKA KOLGRUFVORNAS BRYTNINGSAREALER VID SLUTET AF ÅR 1907

Eller grufvbolagets kartor i Grufvartekontoret m.m. sammandragen af Edv. Erdmann 1909.

BJUFS STENKOLSGRUFVA

Brytningen i öfre kolflötsen (flötsA)

till slutet af år 1907

FÖRKLARING

 Utbrutet område.

 Hufvudort och arbetsorter samt ännu obrutna pelare.

 Orter i nedre kolflötsen.

 Stenort (ort i andra lager än kolflötsen).

 Br Bromsväg (bromsört) till nedre flötsen.

 II Schakt och deras nummer.

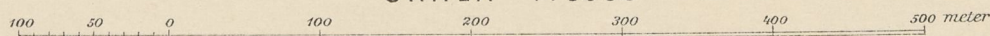
 Förkastning. Berglagren äro nedsänkta på den sidan som betecknas med pil. Därvid stående siffror angifva ungefärliga måttet i meter på förkastningens storlek.

 Förkastnings antagna fortsättning

 51 Nivåkurvor. Siffrorna angifva kolflötsens djup i meter under nollpunkten = Bjufs bangård.

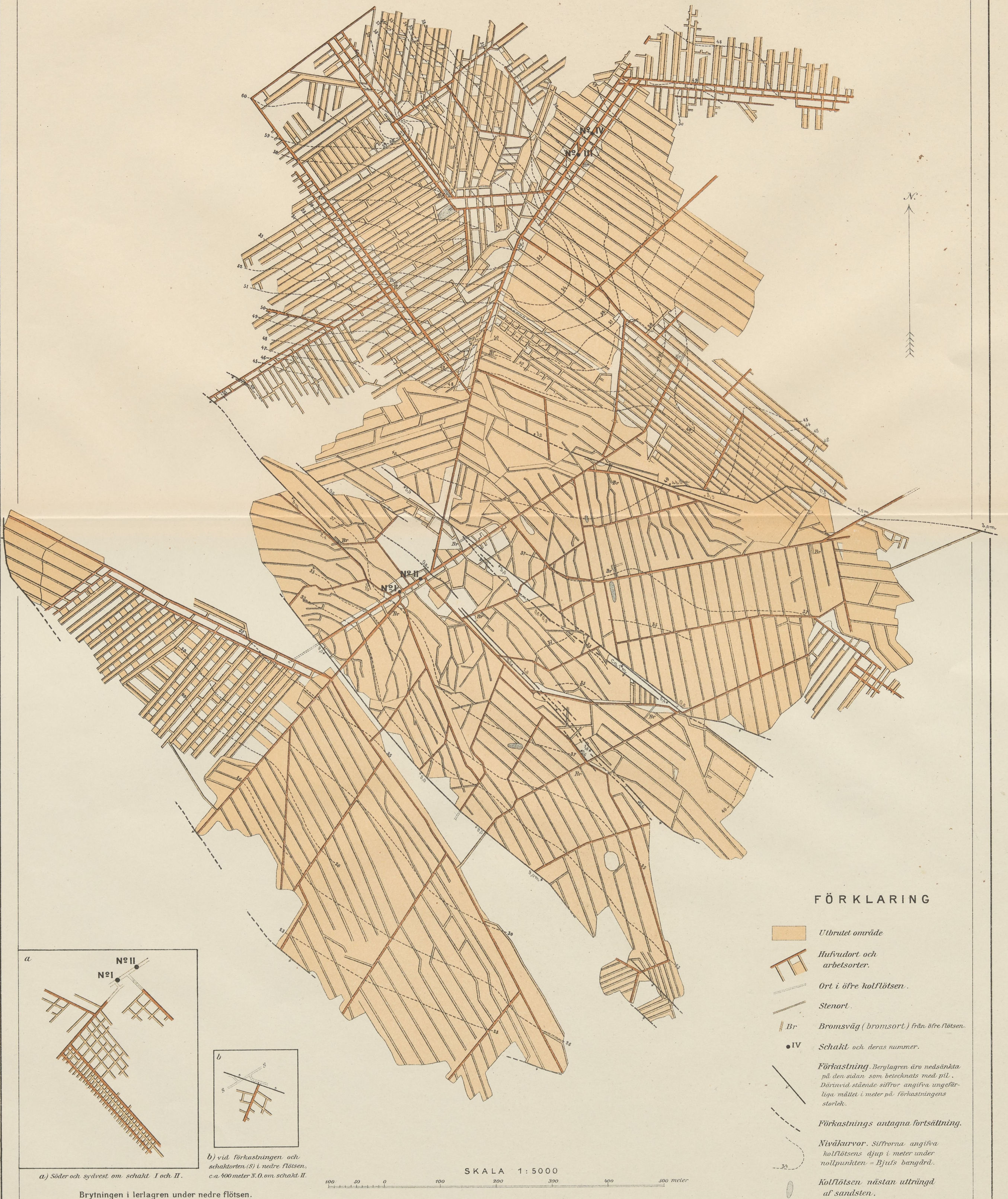
 gr Crus, under grufarbetet anträffadt af skärande kolflötsen, eller liggande omedelbart oöfver på densamma.

SKALA 1:5000

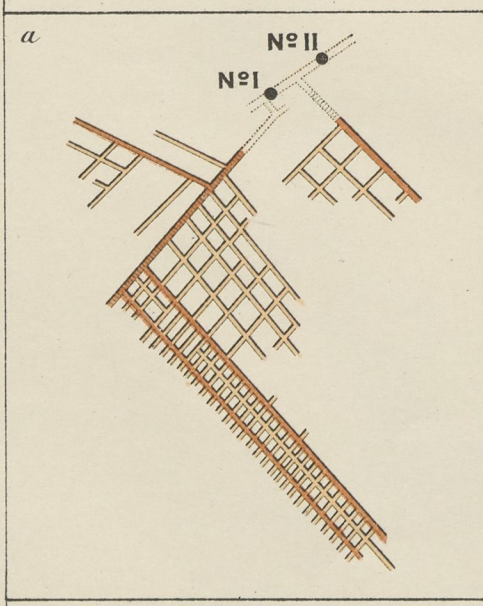

BJUFS STENKOLSGRUFVA
Brytningen i nedre kolflötsen (flöts B)
 till slutet af år 1907

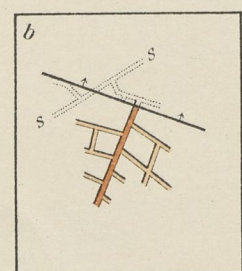

FÖRKLARING

- Ubrudet område
- Hufvudort och arbetsorter.
- Ort i öfre kolflötsen.
- Stenort.
- Br Bromsväg (bromsört) från öfre flötsen.
- •IV Schakt och deras nummer.
- Förkastning. Berglagen äro nedsänkta på den sidan som betecknats med p.
- Därvid stående siffror angifva ungefärliga mått i meter på förkastningens storlek.
- Förkastnings antagna fortsättning.
- Nivåkurvor. Siffrorna angifva kolflötsens djup i meter under nollpunkten - Bjufs bangård.
- Kolflötsen nästan utträngd af sandsten.

a) Söder och sydväst om schakt I och II.

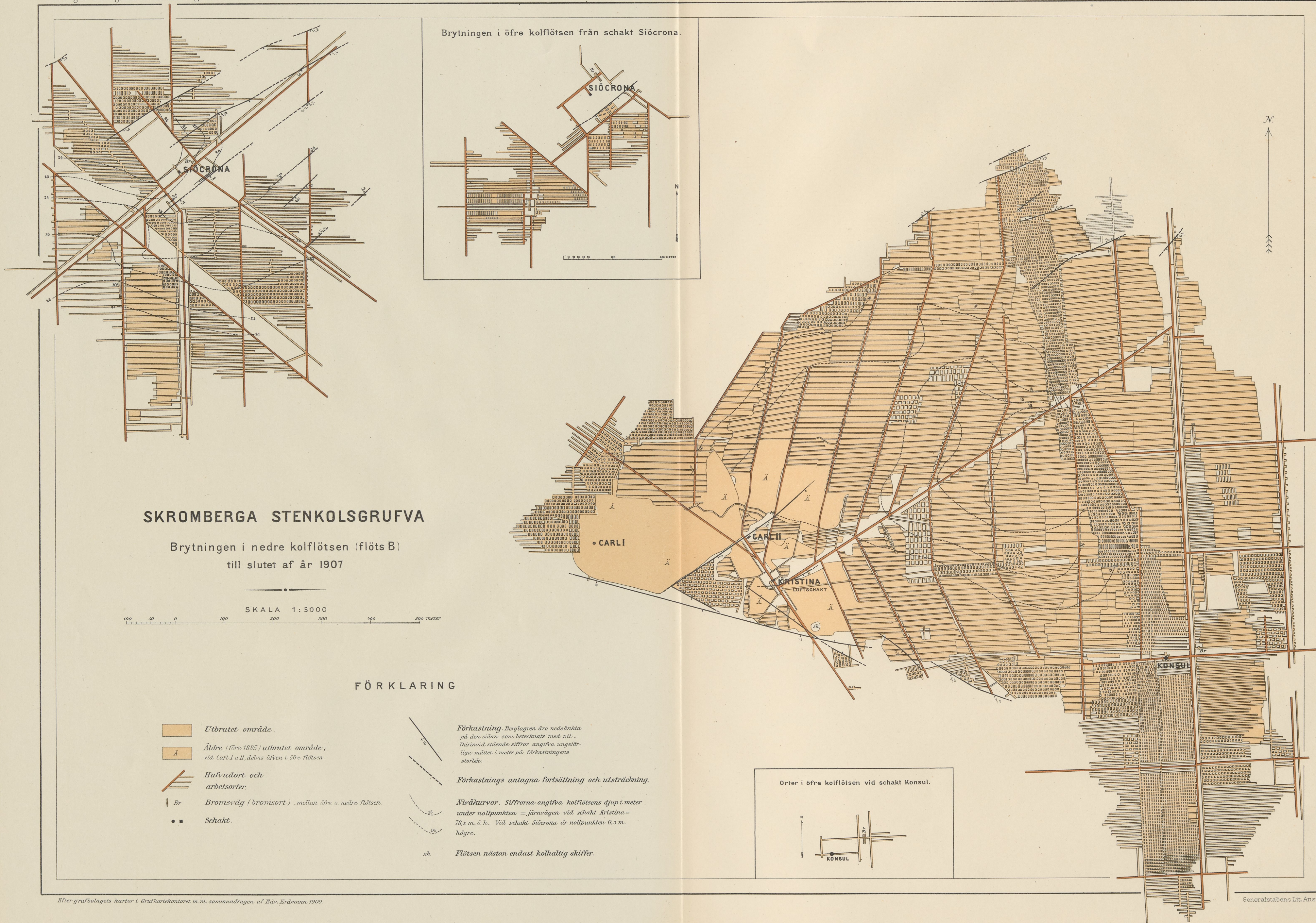

b) vid förkastningen och schaktort (S) i nedre flötsen, c.a. 400 meter N.O. om schakt II.

Brytningen i lerlagren under nedre flötsen.

SKALA 1:5000
 100 200 300 400 500 meter

Efter grufvbolagets kartor i Grufvarkontoret m.m. sammandragen af Edv. Erdmann 1909.

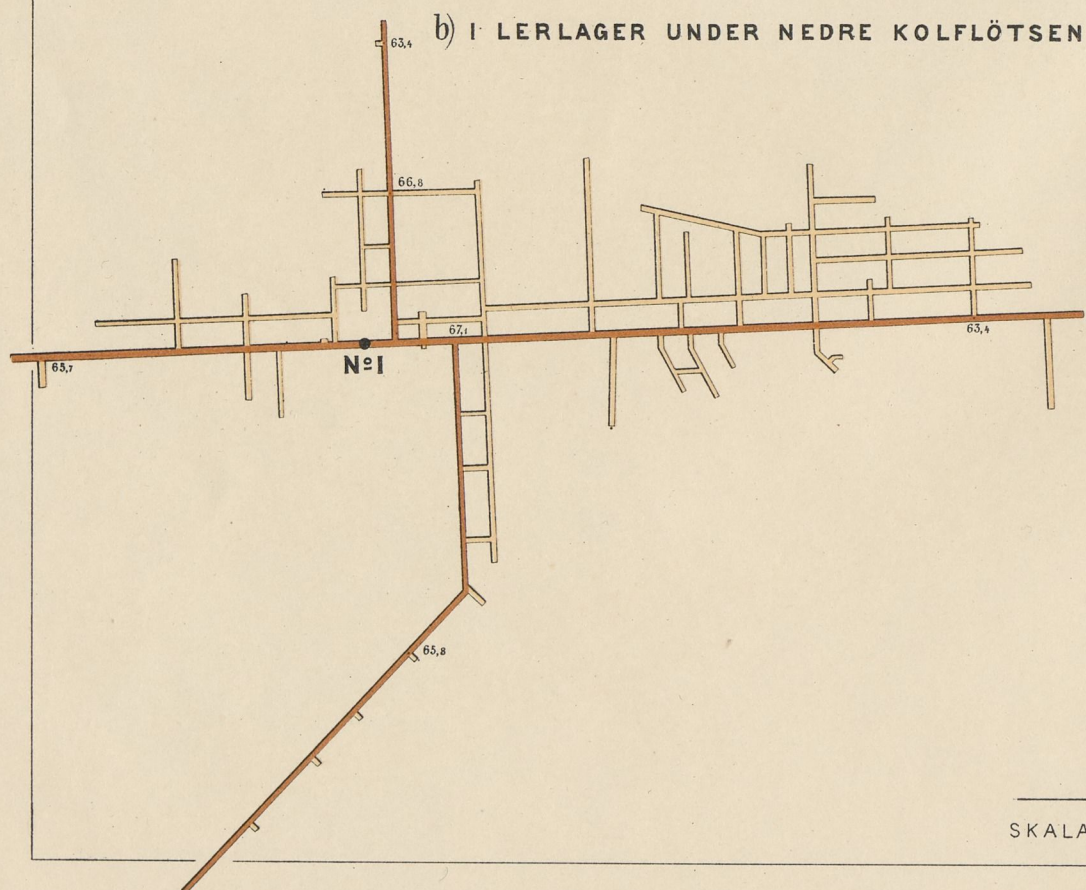

HYLLINGE STENKOLSGRUFVA

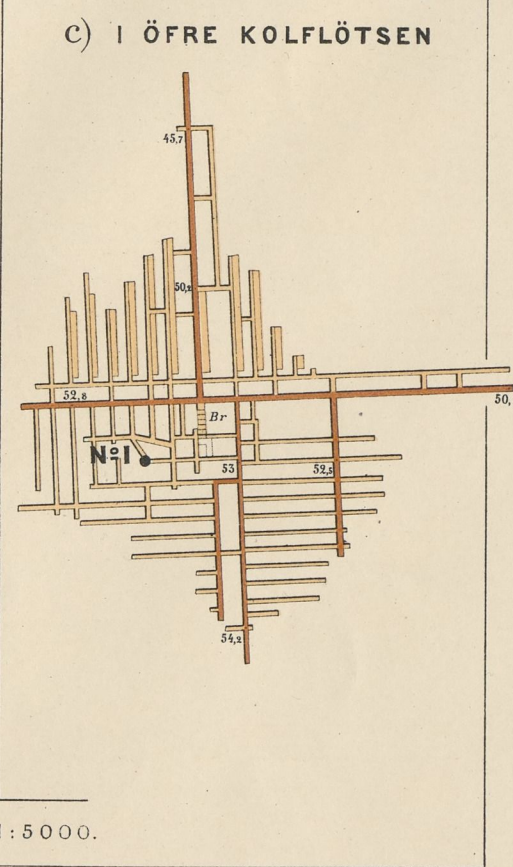
Brytningen till slutet af år 1907.

b) I LERLAGER UNDER NEDRE KOLFLÖTSEN

c) I ÖFRE KOLFLÖTSEN

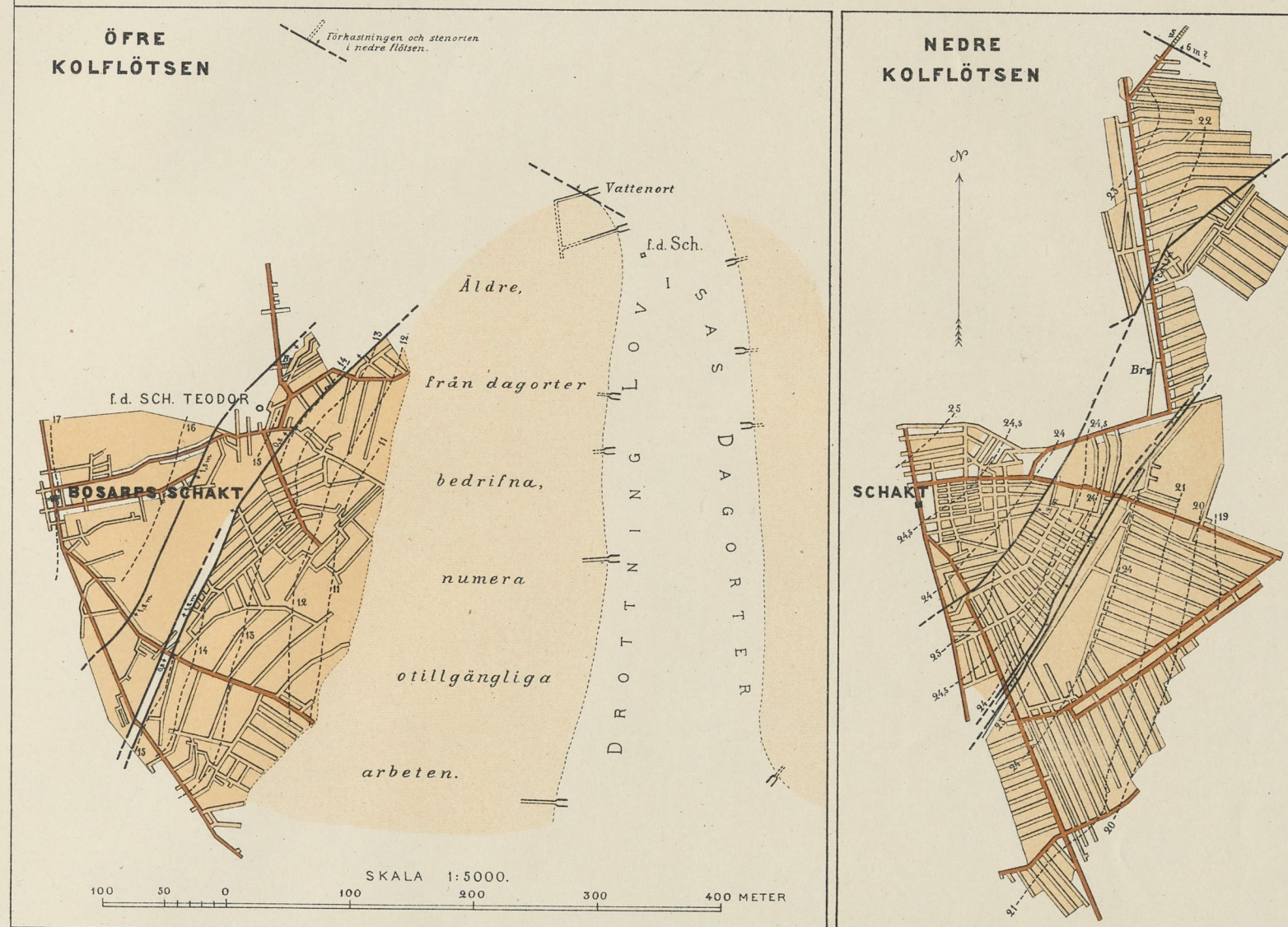
FÖRKLARING.

53,65 Djup i meter under respektive nollpunkter i dagen.

Övriga beteckningar äro dem ä till. 4-10.

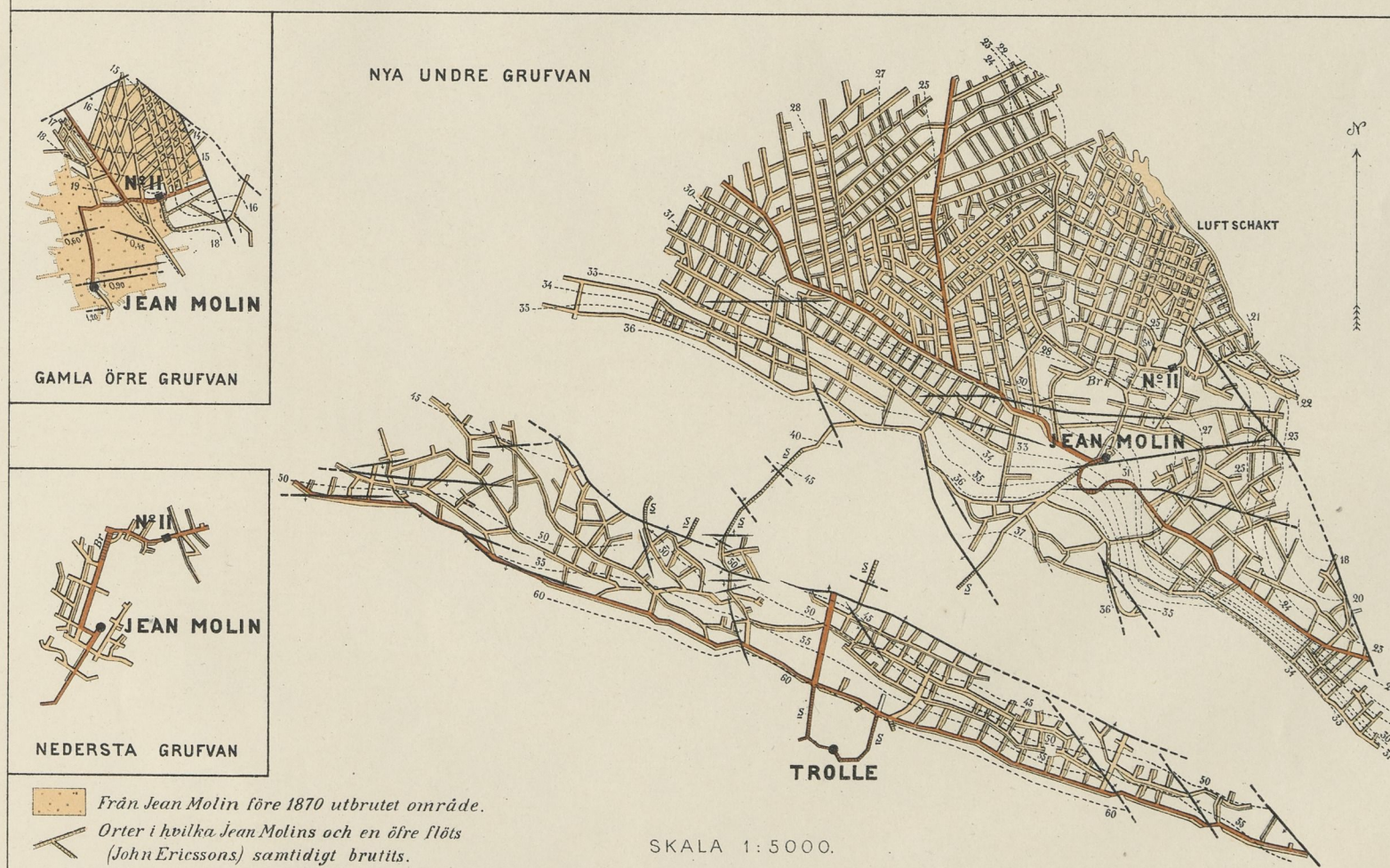
BOSARPS STENKOLSGRUFVA

Brytningen i öfre och nedre flötserna (A och B) till slutet af Juni 1908, då arbetet upphörde.

STABBARPS STENKOLSGRUFVA

Brytningen i Gamla Öfre grufvans, Nya Undre och Nedersta grufvans lager till början af år 1905, hvarefter intet grufvarbete företagits.

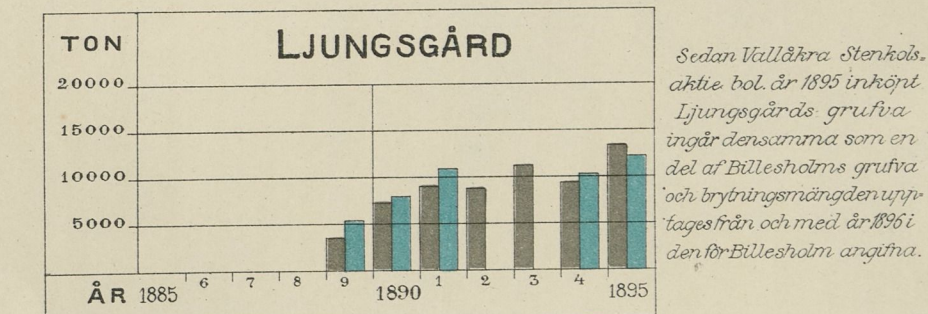
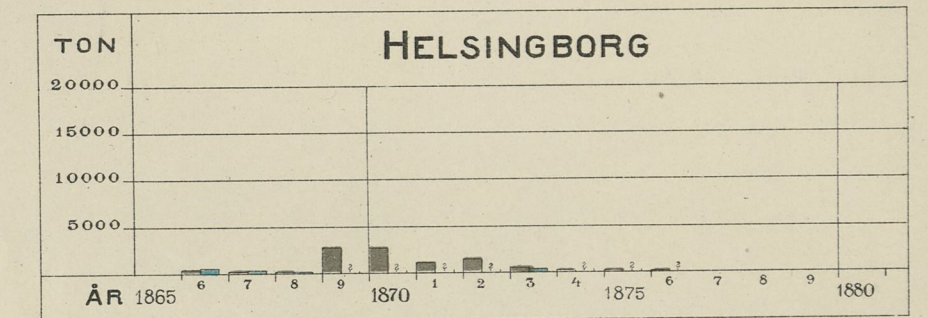
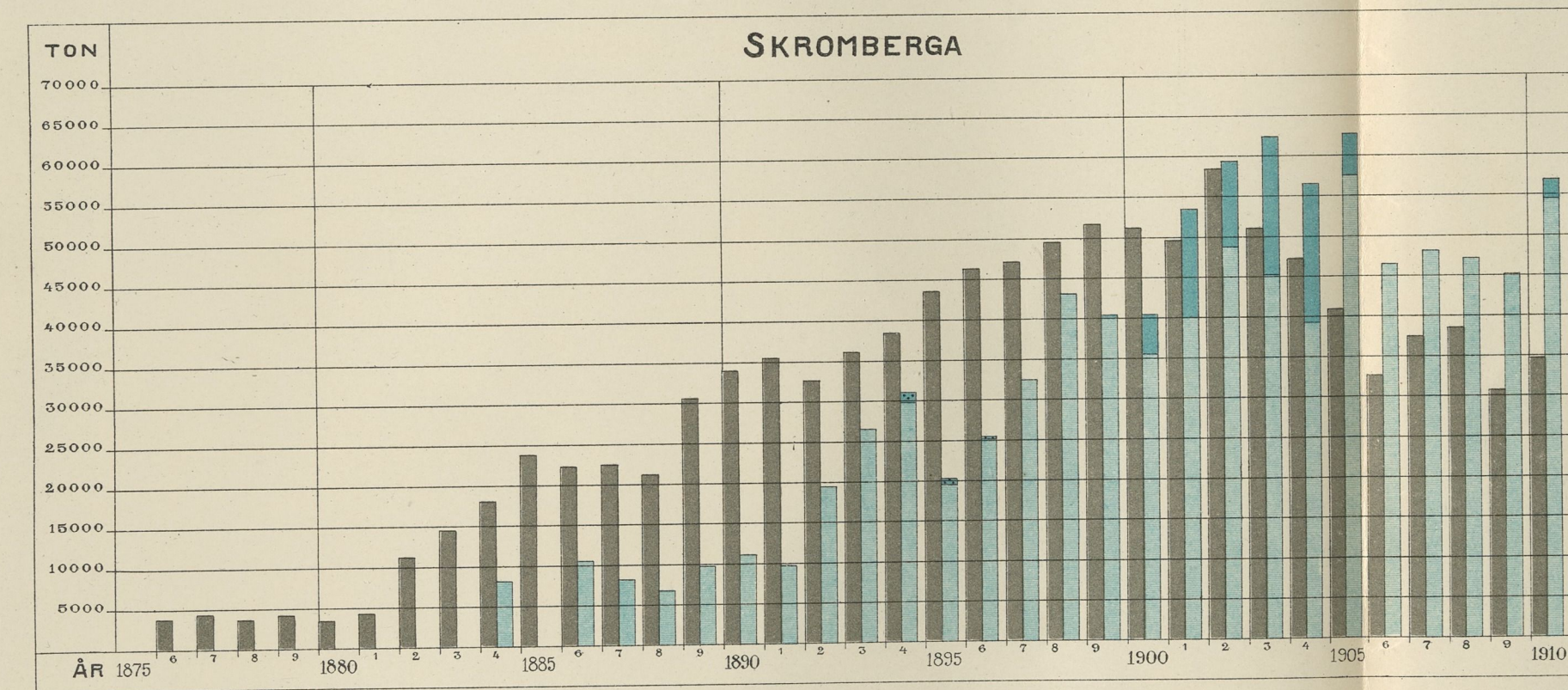
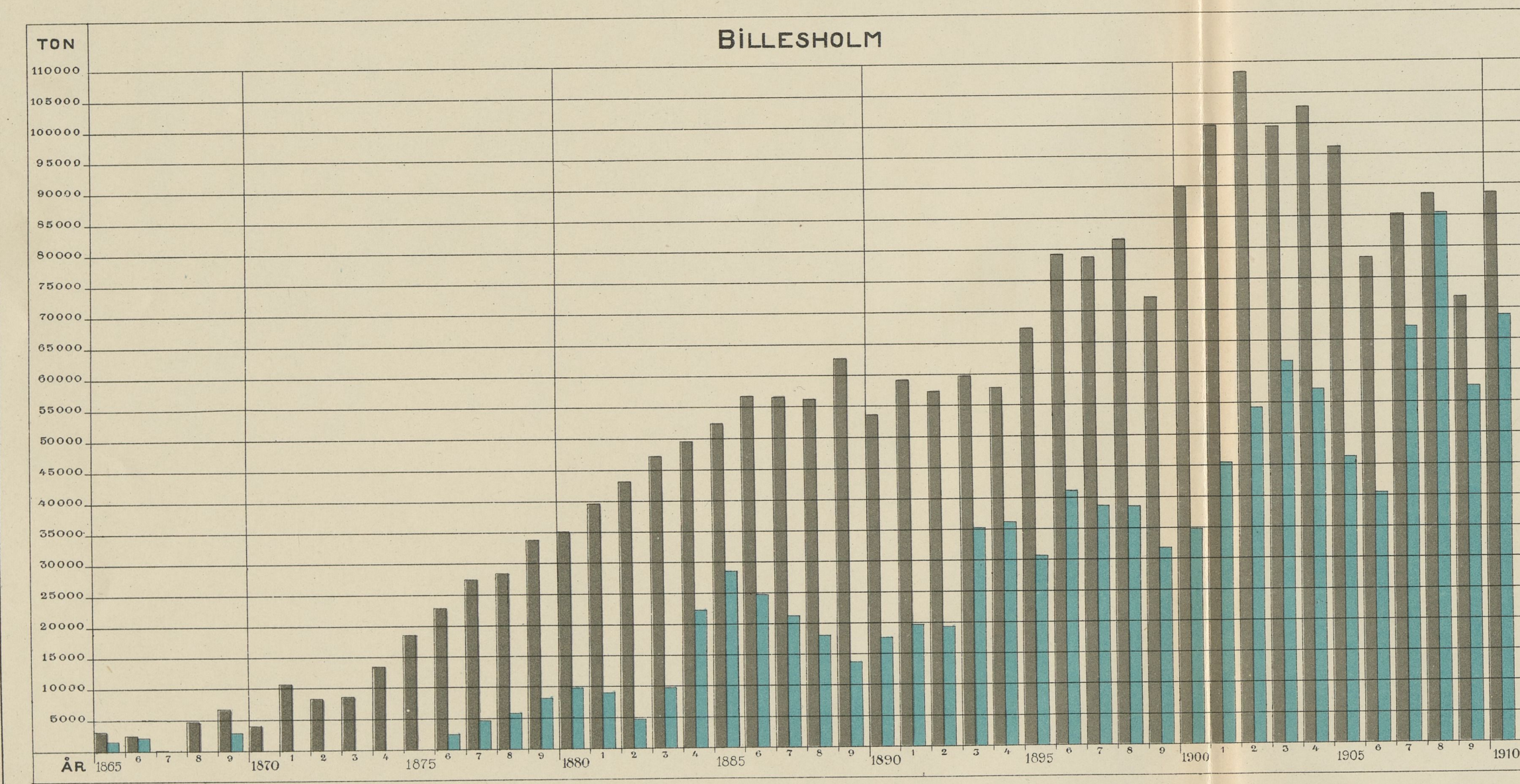
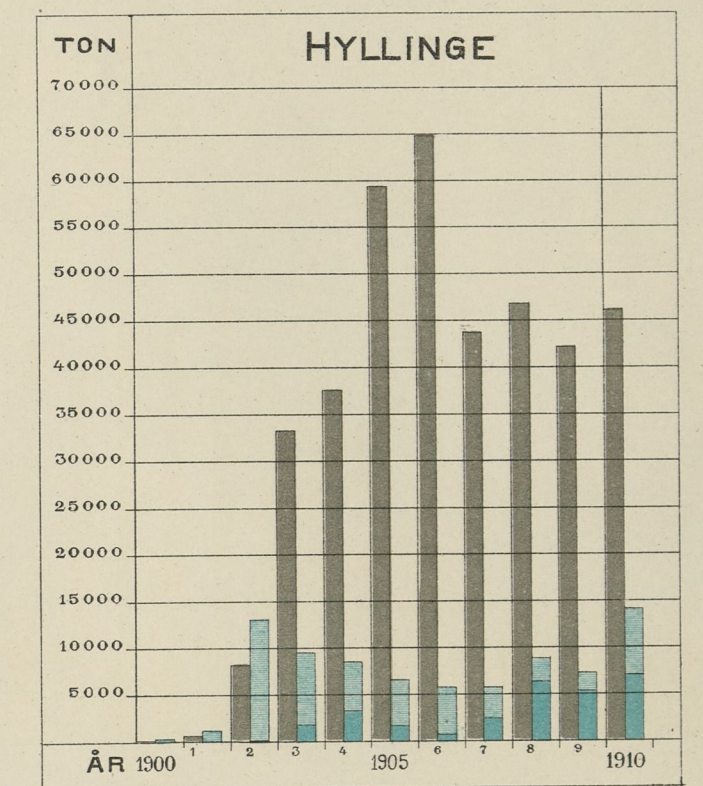
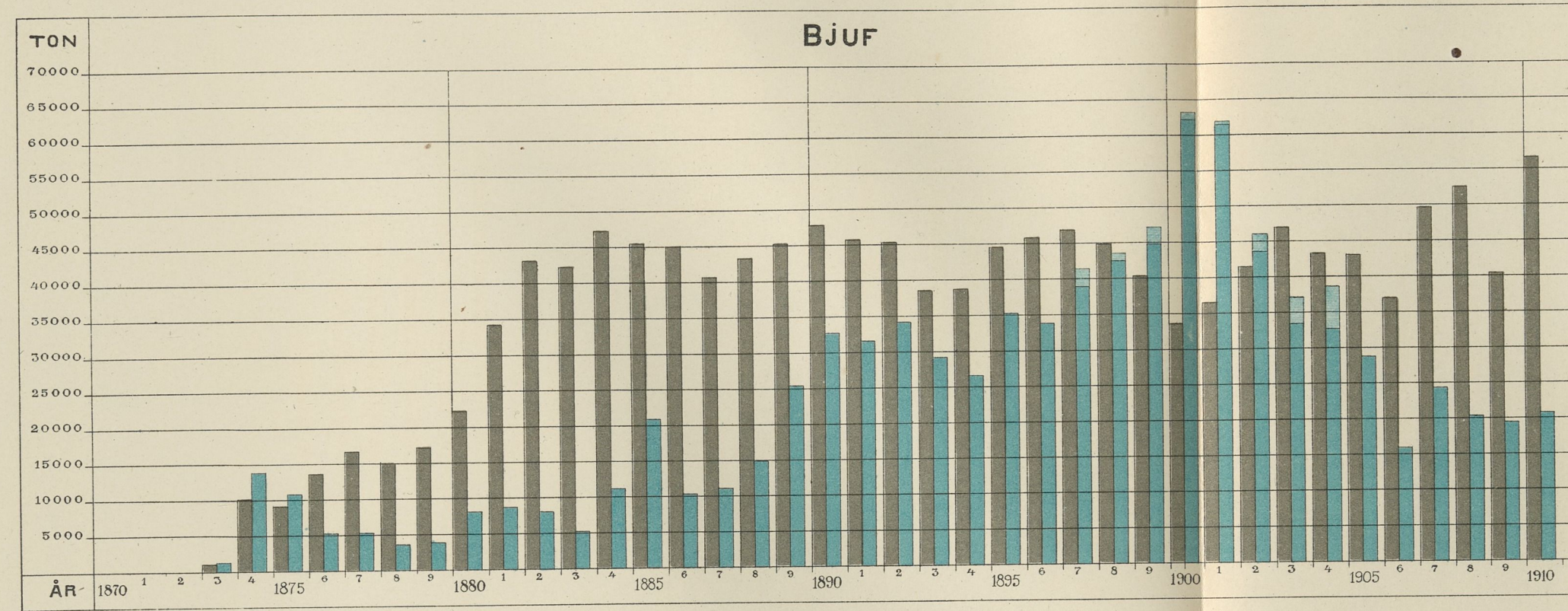
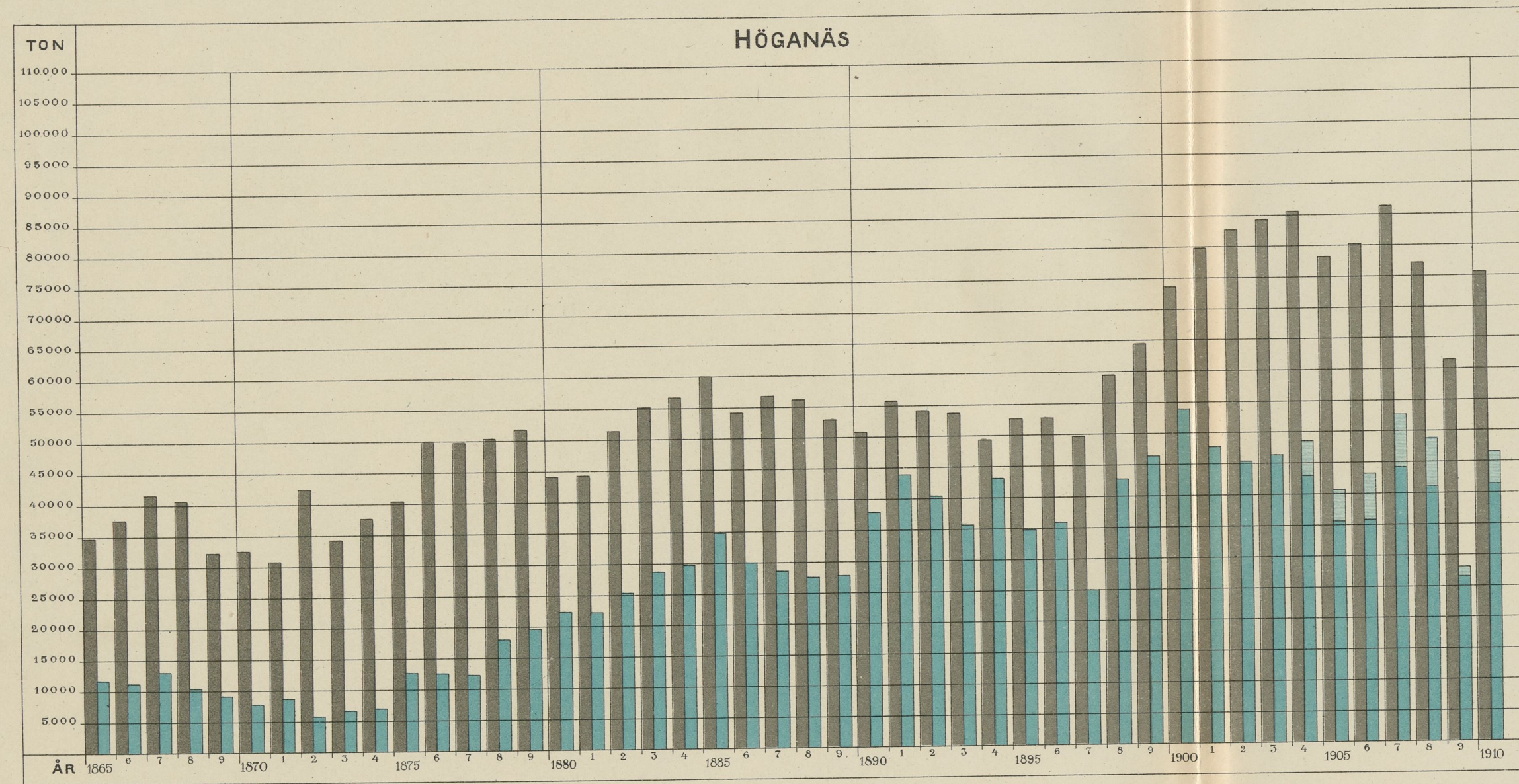

Efter grufvlagets kartor i Grufvartekontoret m.m. sammandragen af Edv. Erdmann, 1909.

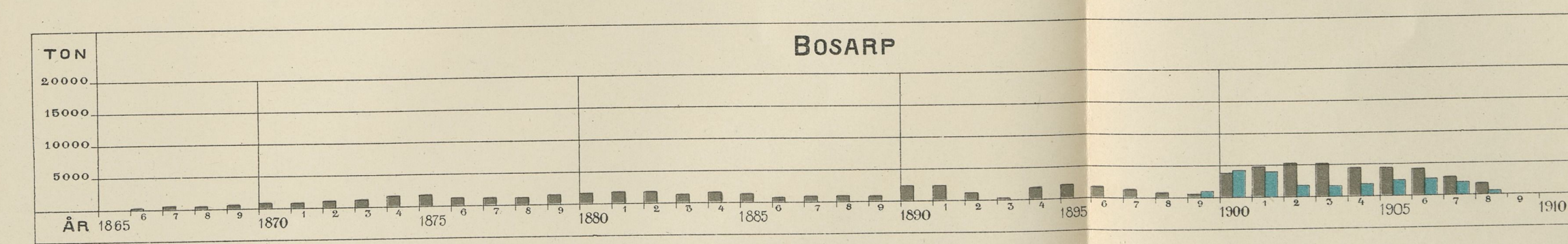
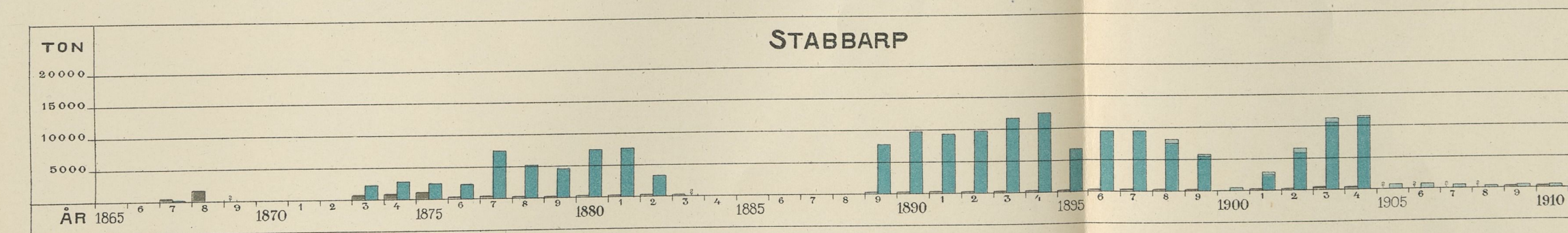

STENKOLS- OCH LERUPPFORDRINGENS STORLEK
VID DE SKILDA GRUFFÄLTEN ÅREN 1865-1910

Sveriges Geologiska Undersökning Ser. Ca. N:o 6.

*Sedan Vällåhra Stenkols-
aktie bol. år 1895 inköpt
Ljungsgårds grufva
ingår densamma som en
del af Billesholms grufva
och brytningens utvinn-
ingsfrån och med år 1896
den för Billesholm angäva.*

FÖRKLARING

- 10000 ton stenkol.
- 10000 ton eldfast lera.
(inclusive skiffer)
Vid Skromberga: sandsten o.
år 1894-1896
- 10000 ton klinkerlera.

DJUP-PROFILER GENOM SCHAFTEN OSCAR II OCH AHLSTRÖMER VID HÖGANÄS SAMT BORRHÅLET N:o 3 KÖPINGE.

Fig. 1.

KUNG OSCAR II.
(Skala 1:200).

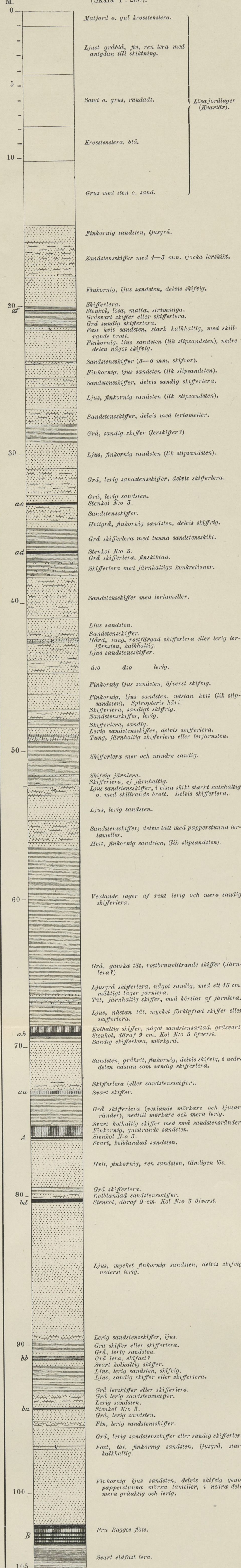

Fig. 2.

JONAS AHLSTRÖMER.
(Skala 1:200).

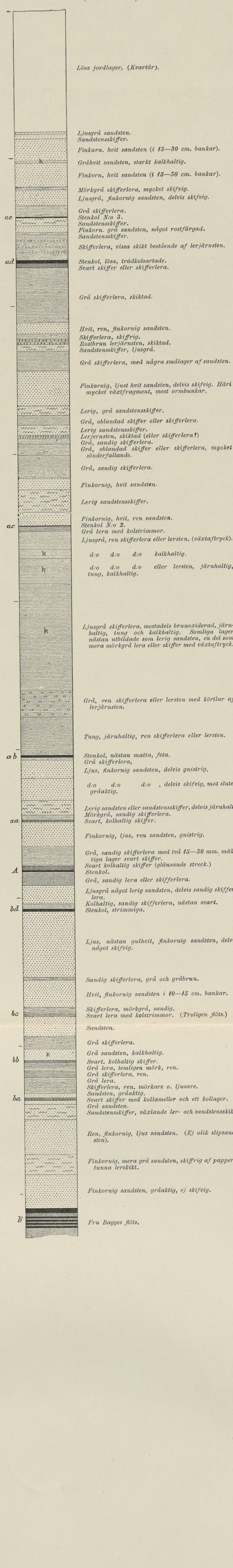
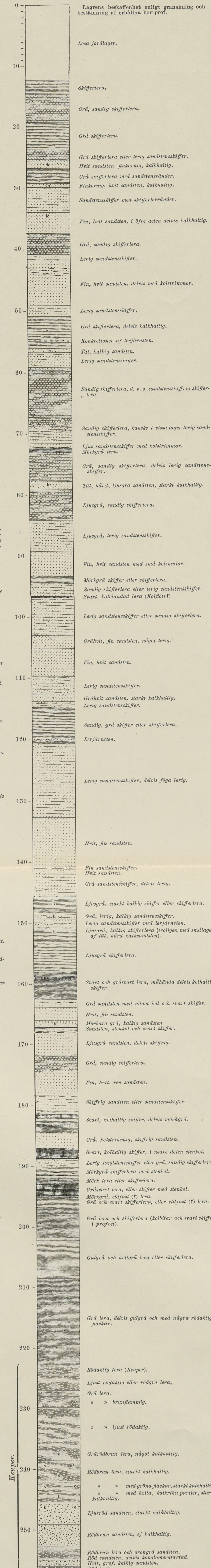

Fig. 3.

BORRHÅLET N:o 3 KÖPINGE, NV om Raus kyrka.
(Skala 1:400).

Beteckningar

å fig. 1 och 2.

- Lösa jordlager (Kvartär).
- Sandsten.
- Sandstensskiffer.
- Skifferlera och lerskiffer.
- Lera och eldfast lera.
- Svart, kalkhaltig skiffer.
- Stenkol.
- Lager och körtlar af lerjærnsten.

å fig. 3.

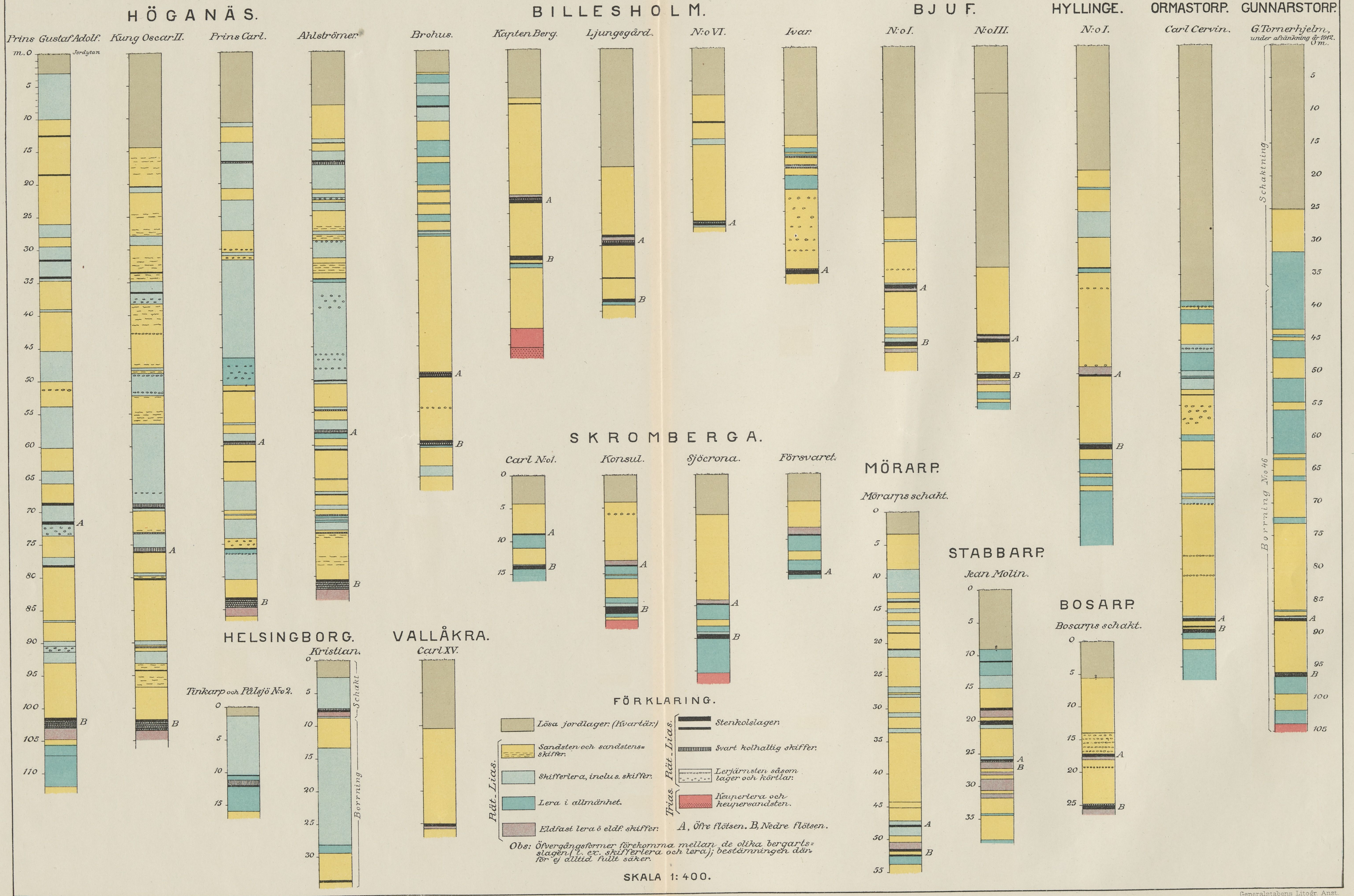
- Lösa jordlager.
- Sandsten.
- Sandstensskiffer.
- Skifferlera.
- Sandig skifferlera.
- Lera.
- Svart, kalkhaltig skiffer eller lera.
- Stenkolsflöts och kolstrimmor.
- Sandsten.
- Lera, mestadels röd.

k angiver att bergarten är kalkhaltig.

Profilerna fig. 1 och 2 äro uppräta med ledning af schaktprovrens granskning och bestämning jämte från Höganäs erhållna uppgifter.

SCHAKT-PROFILER.

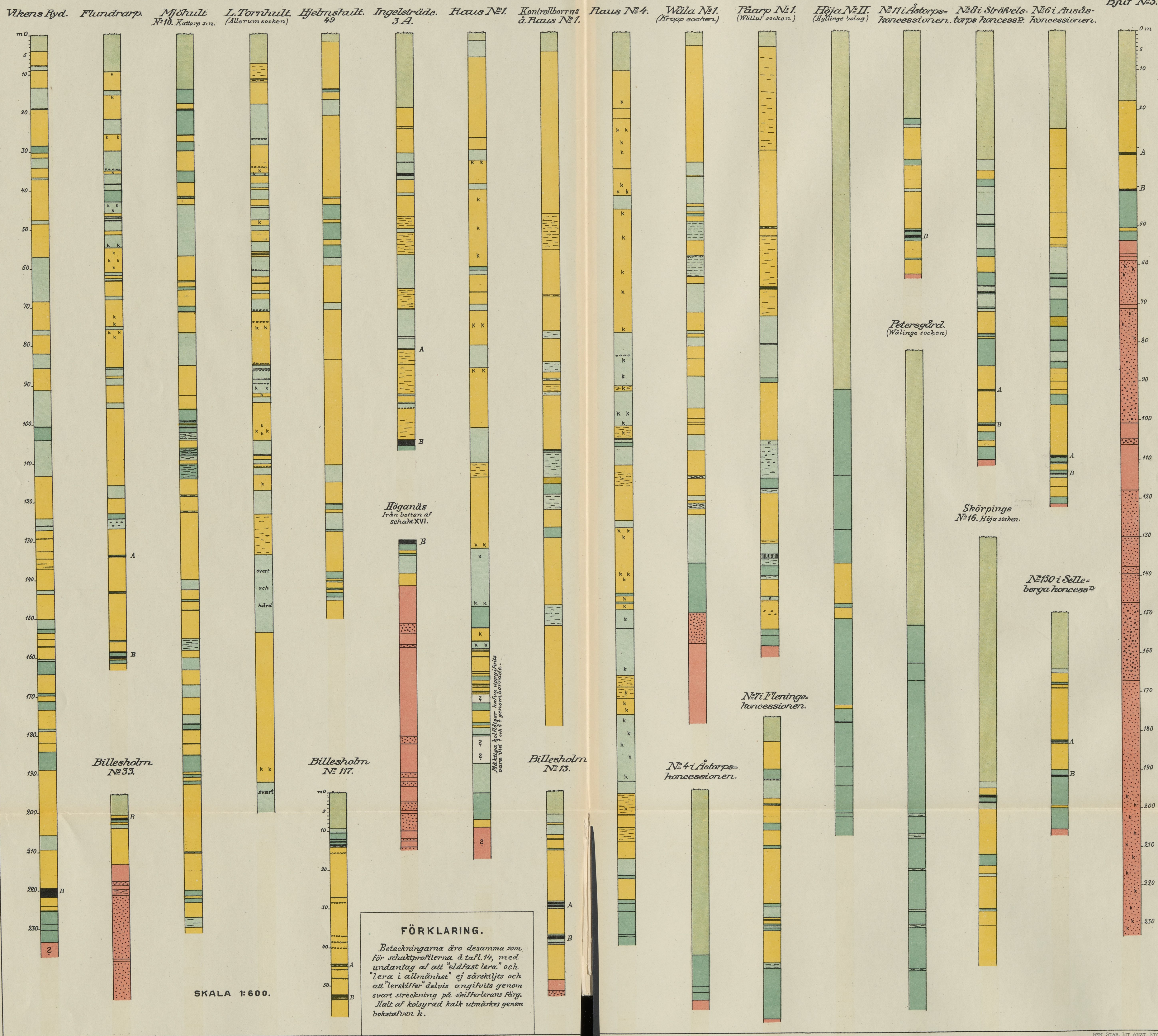

BORRHÅLS-PROFILER.

HÖGANÄSOMRÅDET.

TRAKTERNA RAUS-KROPP.

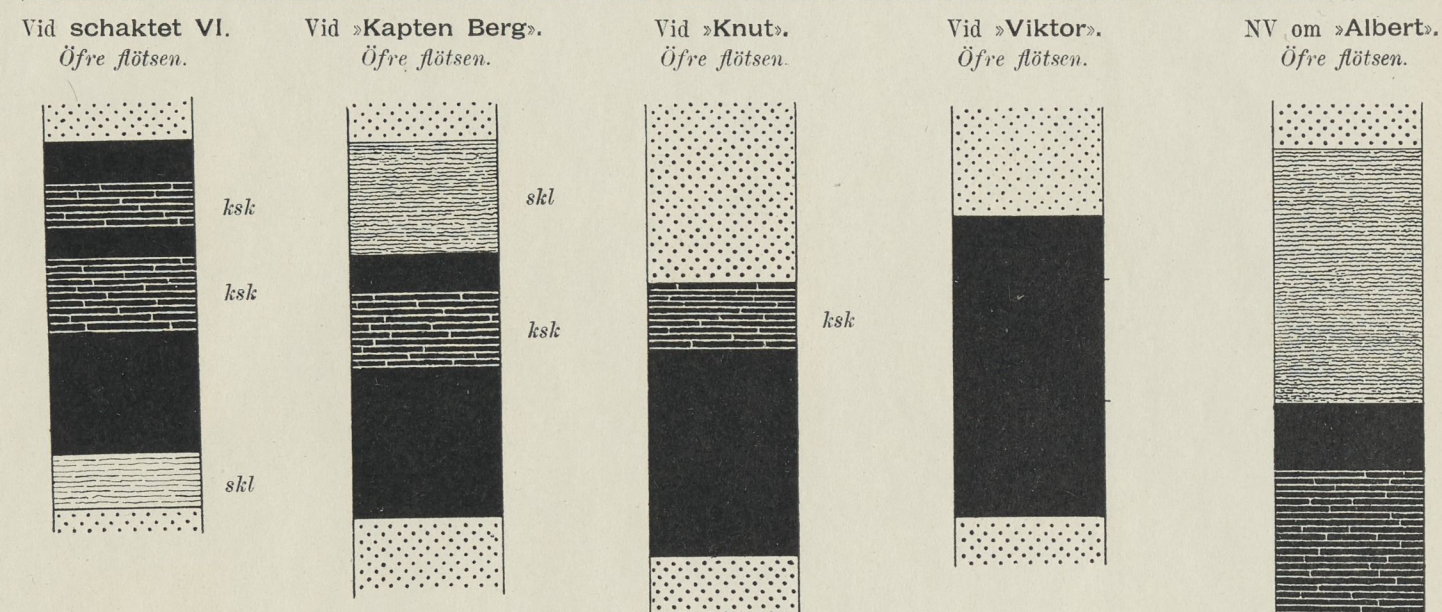
ÄNGELHOLMSTRAKTERNA.

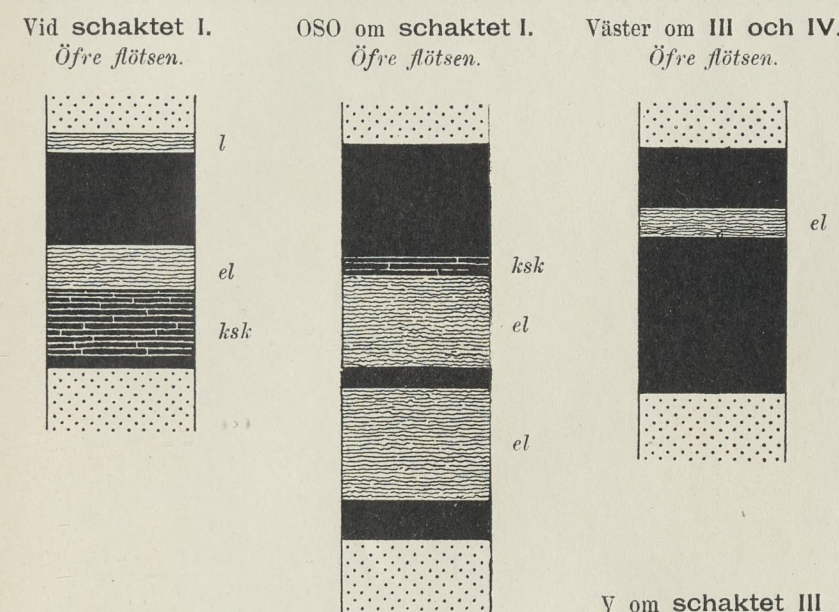

FLÖTSPROFILER FRÅN OLIKA DELAR AF DE BRUTNA SCHAKTOMRÅDEN.

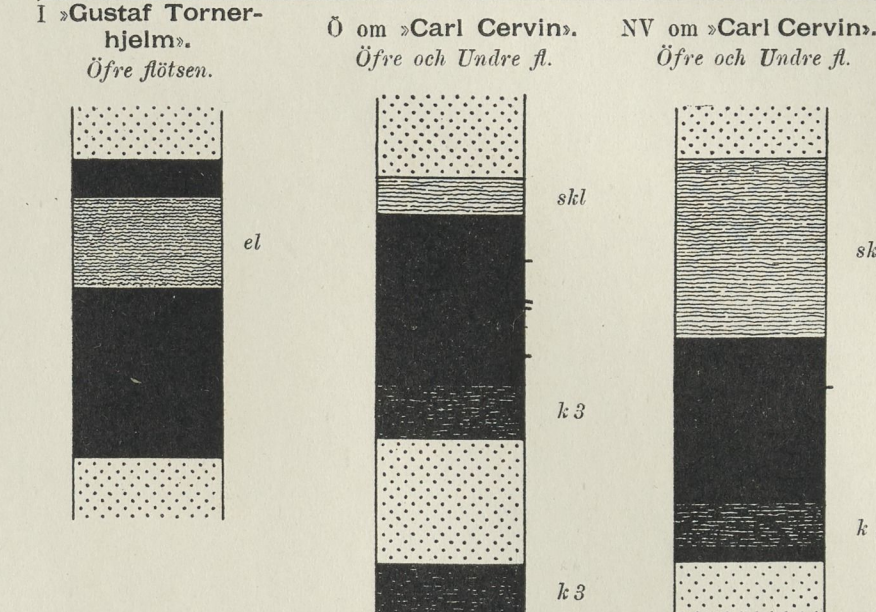
BILLES HOLM.

B J U F.

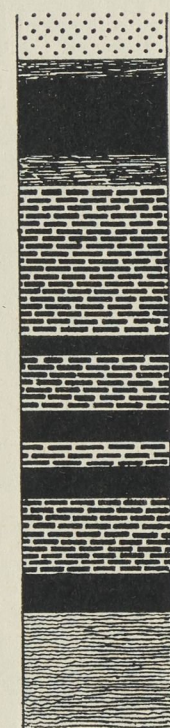
GUNNARSTORP OCH ORMASTORP.

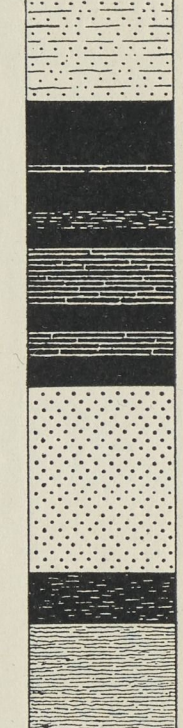
Forklaring.
 Prickning = Sandsten.
 Svart = Stenkol N:o 1 och 2.
 k 3 = » N:o 3.
 ksk = Kolkaltig skiffer. (Kolskiffer).
 l och el = Lera och eldfast lera.
 sl = Sandblandad lera.
 skl = Skifferlera.
 ssk = Sandstensskiffer eller sandig skifferlera.
 jl = Lerjärnsten.

HÖGANÄS.

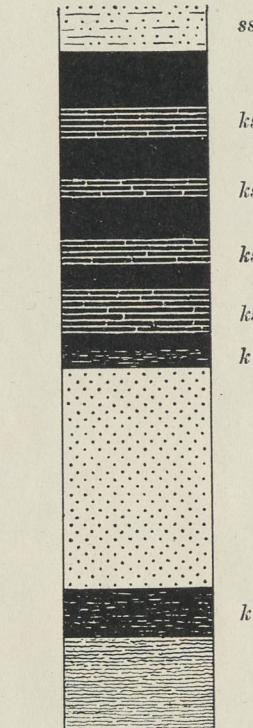
Undre flötsen.

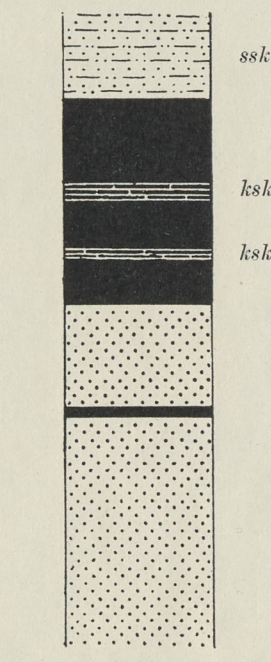
Schaktet VI. Undre flötsen.

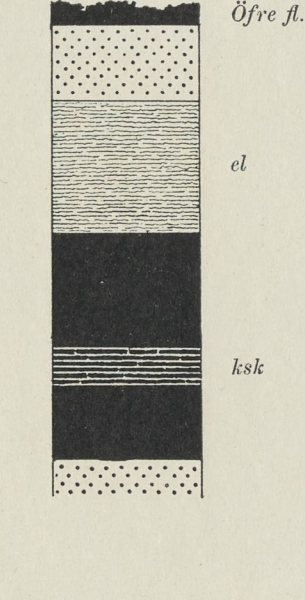
Vid »Kapten Berg». Undre flötsen.

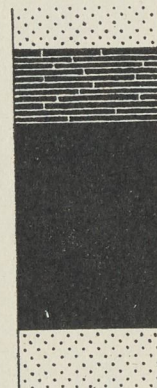
Vid schaktet Brohus. Undre flötsen.

ONO om »Viktor». Undre flötsen.

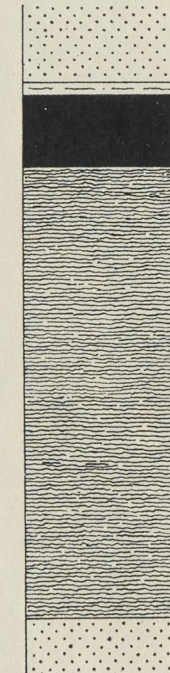
Vid »Ivar». Öfre flötsen.

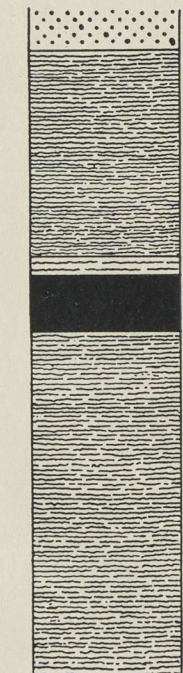
Skala 1/50.
 cm.
 0
 10
 20
 30
 40
 50
 60
 70
 80
 90
 100

SKROMBERGA.

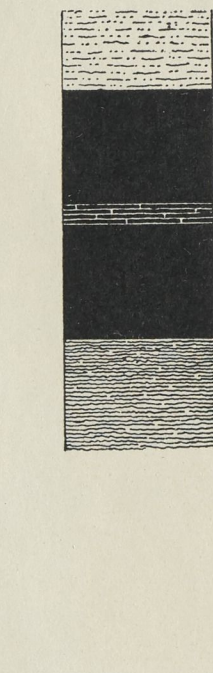
Vid »Carl I». Öfre flötsen.

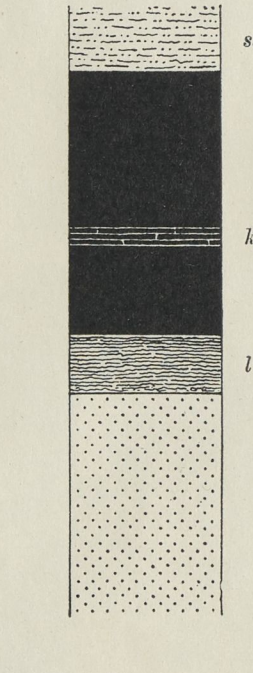
Vid »Sjöcrona». Öfre flötsen.

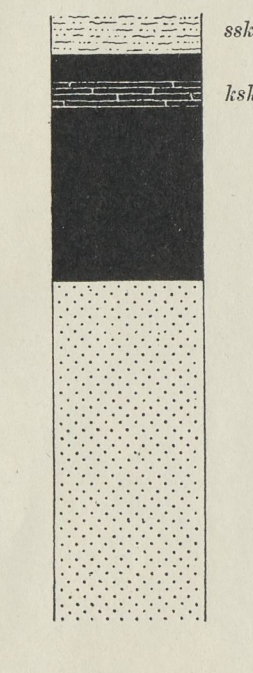
Vid »Carl I». Undre flötsen.

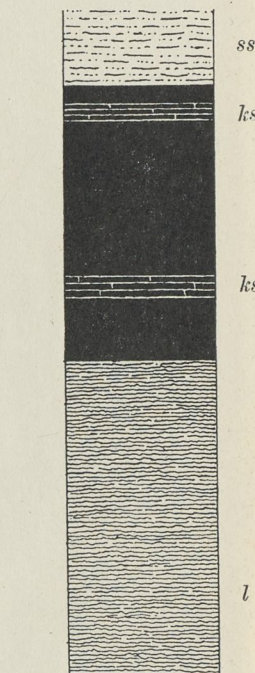
NO om »Kristina». Undre flötsen.

SV om »Sjöcrona». Undre flötsen.

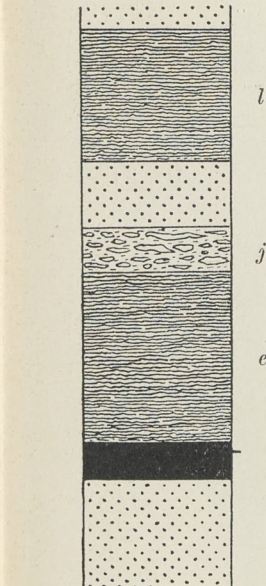

NO vid »Sjöcrona». Undre flötsen.

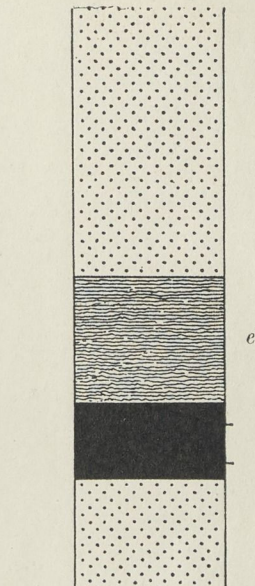

HYLLINGE.

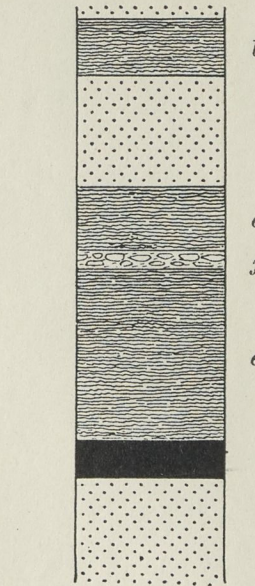
NNO om schaktet I. Öfre flötsen.

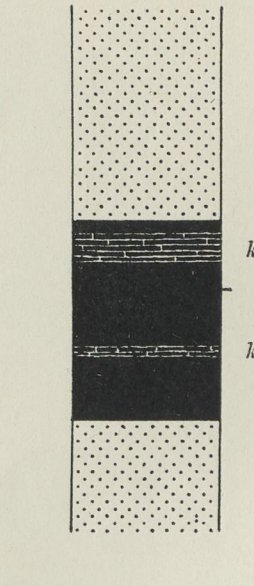
NO om schaktet I. Öfre flötsen.

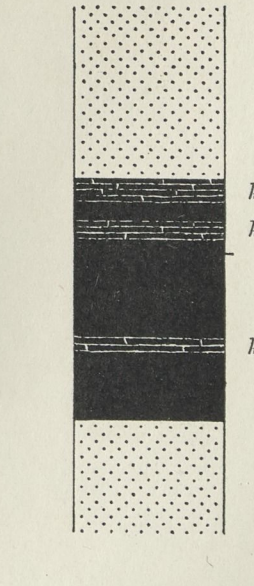
ONO om schaktet I. Öfre flötsen.

N om schaktet I. Undre flötsen.

S om schaktet I. Undre flötsen.

V vid schaktet I. Undre flötsen.

